

Tára postai
plátó in num.
No. 224713/929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj. Str.

DL. ... setter Robert
Budapest
Diastér 2 l. e.

KELET

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.

Ara 5 lej

megőrzését és visszaküldését
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámboi
Ferenc. Bucuresti szerkesztő Hais-
szegi Ernő, Strada Matei Mila 6.

Vasárnap, 1935. július 28.
5695. EV. XVIII. EVF.
TAMUSZ 27. 166. SZÁM.

Gandhi: „Elérkezett az ideje, hogy véget vessünk az európai fehérek uralmának“

Anglia kérésére a Népszövetség érdemben fogja letárgyalni az olasz-abesszin viszályt

Ujra háttérbe került a kompromisszumos megoldás terve. Olaszország Abesszinia kizárását fogja kérni a Népszövetségtől? Sir Eric Drummond újabb engedményeket ajánlott fel Olaszországnak — eredménytelenül

Még nincs megegyezés az angol és francia kormányok között a genfi magatartás ügyében

Genf, július 27. A tanács elnöksége táviratot intézett a tanács tagokhoz, amelyben azt javasolja, hogy a tanács július 31-én, vagy augusztus elsején üljön össze. Beavatott angliai helyről származó közlések szerint az angol kormány azt válaszolta Genfben, hogy a szerdai napot alkalmasabbnak találja a népszövetségi tanács ülésének megnyitására. Ugy hírlik, hogy a francia kormány hasonló választ adott.

A Daily Telegraph jelentése szerint az angol kormány közölte a népszövetségi titkársággal, hogy hajlandó részt venni a tanács szerdai rendkívüli ülésén.

Ezzel kapcsolatban a londoni lapok azt hiszik, hogy Anglia lemond eddigi magatartásáról és kéri fogja, tárgyalják le azonnal az olasz-abesszin kérdést érdemben. A sajtó egyöntetűen elégedett, hogy a konfliktus békés elintézésének lehetőségei szaporodtak, amiáltal meg lehet menteni a Népszövetség presztízsét is.

Angol diplomáciai körökben úgy hírlik, hogy az olasz-abesszin viszály ügyében a kompromisszumos megoldás terve újra háttérbe szorult.

Párizs, július 27. Laval az olasz-abesszin konfliktus ügyében újabb megbeszélést folytatott Clark párizsi angol nagykövettel. Ezzel kapcsolatban francia beavatott helyen azt állítják, hogy ezidőszent még nincs megegyezés az angol és francia kormányok között a Genfben elfogalando magatartás tekintetében. Lehetséges, hogy a megállapodás Genfben ki fog alakulni.

A Morning Post szerint lehetséges, hogy a tanács csak arra fog szorítkozni, hogy kinevezzék a békéltetési eljárásához az ötödik semleges döntőbíró s a viszály ügyét nem vitatja meg.

A Times szerint a franciák és az angolok csak Genfben fognak megállapodni a viszály vitája terjedelméről.

Se Olaszország, se Abesszinia nem enged

London, július 27. A Reuter távirati iroda római jelentése szerint Olaszország, ha részleteiben meg akarván vitatni a viszály ügyét, kizárási indítványt terjeszt elő Abessziniával szemben, esetleg elnapolást igényel. Egyébként a diplomáciai eszmecsere Rómában tovább folyt. Kísérletek történtek abban az irányban, hogy Olaszország elégedjék meg Abessziniában gazdasági engedményekkel. Az eszmecsere nem hozott eredményt.

A Times római távirata szerint is a diplomáciai tárgyalások Rómában ezidőig nem vezettek eredményhez az olasz-abesszin viszály ügyében.

A fenti nemzetközi politikában szerepet játszó körökben úgy hírlik, hogy sir Eric Drummond római angol nagykövet új javaslatokat terjesztett az olasz kormány elé. Anglia részéről kibővítették azokat a területi engedményeket, amelyeket egy hónappal ezelőtt Eden Rómában felajánlott s újabb gazdasági és vasúti engedményeket is helyeztek kilátásba Olaszországnak.

A Havas távirati iroda római jelentése közli, hogy olasz politikai körökben bizonyosra veszik, hogy az olasz főmegbízott jelen lesz a népszövetségi tanácsülésen, de a hivatalos döntést a részvétel kérdésében az utolsó pillanatban fogják nyilvánosságra hozni. Addis Abebából jelentik, hogy Haile Selassie négu sajtónyilatkozatban hangoztatja a Népszövetség iránti bizalmát s ugyanakkor leszögezi, hogy országa nem kíván engedményeket tenni Olaszországnak.

A római lapok közlik azt az értesüléseket, hogy Olaszország megjelenik a népszövetségi tanácsülésen, de ellenszegül annak a tervnek, hogy az olasz-abessziniai konfliktus ügyét teljes terjedelmében nyilvánosan megvitassák.

Berlin, július 27. A Deutsche Allgemeine Zeitung a világtörténelem egyik legnagyobb tréfájának jelzi azt a tényt, hogy amikor Moszkvában az országok belügyei-be beavatkozni kész s világtöradalomra törő kommunista internacionálé tanácskői folynak, Litvinov a szovjet külügyi népbiztosa az összeülő népszövetségi tanácsülésen elnököl.

India Mussolini ellen

London, július 27. (Rador.) A Daily Telegraph jelenti Kalkuttából, hogy Mussolininak az a kijelentése, mely szerint a színes fajok nem képesek civilizációra, élénk felháborodást keltett. Indiai körök véleménye szerint a hindu kormányoknak állást kell foglalniuk az olasz-abesszin viszály szemben, annál is inkább, mert India tagja a Népszövetségnek. Az angol indiai Vörös-Kereszt szervezett csapatokat készít elő, hogy Abessziniába küldje. Gandhi maga is gyűjt erre a célra.

Gandhi egyébként sajtónyilatkozatban is leszögezi azt az álláspontot, hogy az olasz-abesszin viszályban miért kell Abesszinia oldalára állania. Szerinte elérkezett az időpontja annak, hogy az európai fehérek uralmának véget vessenek. Háboru esetén kész arra, hogy hivei között propagandát fejtsen ki abban az irányban, hogy lépjenek be minél tömegesebben az abessziniai hadseregbe.

Hir szerint az angol hadügyminisztérium hindu katonákkal meg akarja aerősíteni az addisabebai angol követség katonai kirendeltségét, amely jelenleg egy angol tiszttól és 15 néger katonából áll.

Abesszinia választól függ Olaszország részvétele a Népszövetség ülészakán

London, július 27. (Rador.) A Times ezeket írja az olasz-abesszin konfliktusai kapcsolatban. Ahogyan a helyzet mutat, a Szezi-csatorna szabad használata elsőrendű fontossággal bír a harcoló felek egyike számára. Mindkét harcoló fél aláírta a Kellogg-paktumot és megsérti azt, ha nem emel panszt abban az esetben, ha elzárják a csatornát. Aki az egyezményekhez folyamodik, respektálnia kell azt, ha nem is tetszik neki. Ha a népszövetségi tanács ülése felkéri Angliát, zárja el a Szezi-csatornát mindkét háborus fél előtt, Anglia nem fog habozni, hogy elvállalja a világbéke őrzőjének szerepét.

Róma, július 27. (Rador.) Az olasz kormány tudatta a népszövetségi titkársággal, hogy részvétele a tanács legközelebbi ülészakán attól a választól függ, amit az abesszin kormány fog adni a július 14-i és 23-i olasz jegyzékekre. A 14-i jegyzék tiltakozik a néguznak a parlament előtt

mondott beszédében használt egyes kitételei ellen, míg a 23-i jegyzék javasolja, vegyék fel újból a békéltető bizottság tárgyalásait.

London, július 27. (Rador.) Az angol fővárosban semmit sem tudnak az állítólagos incidensekről, amelyek hír szerint az Angol-Szomália és Abesszinia közti határon történtek volna.

Mussolini „szatirizál“

Róma, július 27. A Popolo d'Italia mai számában állítólag Mussolini tollából feltűntet kelt cikk közöl az olasz-abesszin konfliktusról. A cikk ironikusan emlékezik meg a Népszövetségről, amely meg akarja menteni Abessziniát a „civilizáció“ elnyomatásai elől. Ezek után már csak az maradna hátra — írja a lap — hogy a Népszövetség legközelebb az emberevőket vegye védelmébe, továbbá, hogy vagy a Népszövetség áthelyezze székhelyét Genfből Addis-Abbebába, vagy pedig a négu be lép az angol munkáspártba. Olaszország annakidején javaslatot tett a Népszövetség alkotmányának oly értelmű megváltoztatására, amely bizonyos hierarchiát állapít meg a tagállamok között.

Addis Abeba, július 27. A négu ma fogadta a sajtó képviselőit és kijelentette, hogy egyedül a Népszövetségnek áll jogában megállapítani, vajjon valamely tagállamát érte-e sértés függetlenségében és nemzeti szuverenitásában.

Ugy látszik, hogy az olaszok el akarják foglalni Abessziniát.

Erre mutat legalább is, hogy csapatokat koncentrálnak az abesszin határon, mintegy elébe vágva minden békés megegyezés lehetőségének. Abesszinia rendületlenül bizik a Népszövetség határozataiban.

Genf, július 27. Népszövetségi körökben úgy hírlik, hogy amennyiben a legközelebbi tanácsülés behatóbban kívánna foglalkozni az olasz-abesszin konfliktus kérdésével, úgy az olaszok javasolni fogják vagy Abessziniának a Népszövetségtől való kizárását, vagy pedig a vita elhalasztását. Amennyiben a békéltető tárgyalások nem vezetnének eredményre, úgy a népszövetségi tanács többségi szavazattal fog dönteni ebben a kérdésben.

Addisabeba, július 27. A négu az angol királyi pár ezüslakodalma alkalmából György királynak a Salamon-rend aranyláncát, a királynéknak pedig a Sába-királyné-rendet adományozta.

VILAG TUKER

A reális Abesszinia

Sokat írtak Abessziniáról az utóbbi hetekben, de az exotikus ország reális valóságáról alig jelent meg komolyabb közlemény, holott Kína és Egyiptom után Abesszinia a világ egyik legrégebbi állama.

Mi volt az oka, hogy ilyen hosszú időn át ellent tudott állani az izlám hódításoknak és az arab invázióknak, amely Afrikának ama részét nagyon is veszélyeztette az arabok terjeszkedésének történeti szakában?

Aki ismeri Abesszinia földrajzi vonatkozásait, könnyen megtud felelni a kérdésre. Abesszinia területe valóságos fellegvár. Óriási szakadékos völgyei vannak, amelyek jóval mélyebbek az Alpések völgyeinél. E völgyekben kibírhatalan az éghajlat és a temperaturához hozzáhasznált bensülöttek sem tudják mindenütt elviselni. Ez a körülmény természetesen módfelett megnehezíti a közlekedést.

Az abesszin birodalom alapításának kezdetei a történelem előtti időkbe nyúlnak vissza. Jóval a rendes időszámítás előtti időkben Abesszinia világszerte ismert volt és főleg Dél-Arábiával tartott fenn szorosabb politikai kapcsolatokat. A keresztény időszámítás 525-ik évtől kezdve hétszáz évig Jemen is abessziniai alkirályok kormányzása alatt állott. Sémíta emlékek és a nép életében megmaradt hatások igazolják, hogy Arábiához való kulturális kapcsolatai sokkal szorosabbak voltak, mint azok, amiket Egyiptommal tartott fenn.

Abesszinia területét — mint említettük — óriási Canon-völgyek választják el egymástól. Ez a földrajzi adottság egyuttal oka az abessziniai birodalom széjjelhullásának. A gyöngébb uralkodók alatt a különböző részek törzsei elszakadtak a néguستól és önállóságra rendezkedtek be főleg a későbbi századokban történt ez nagyobb arányokban. A Bóné Amer-törzs a 19. században, a Mareb folyótól északra, teljesen függetlenül magát és csak akkor kapcsolódott megint az anyaországhoz, amikor az európai kolonizáció veszélyeztette a nép patriarkális és független életét. Az egyesítés műve lassan, de következetes biztonsággal jutott előre. II. Menelik uralkodása alatt Schoa tartományból kiindulva, az utóbbi évtizedekben az egységesítés munkája gyorsabb ütemben fejlődött. Amikor 1896-ban az olaszok megkísérelték Abesszinia meghódítását, vereséget szenvedtek.

A mai abesszin birodalom tulterjed az ugynevezett abessziniai fensíkon, úgyhogy Dankáliának, valamint a nagy abesszin völgynek, továbbá Szomáliának nyugatra eső részét foglalja magában. Ezek az utóbbiak az ugynevezett Abesz-Szomáliának legtermékenyebb területei. A Szomáliás Erithréához a majdnem terméketlen északi rész tartozik; a Beni-Amer terület. Nem csoda, ha az olaszok a zsírosabb területekre vetették szemüket. Ami termékenység ezen a roppant területen létezik, az az abesszin birodalomhoz tartozik. Csak az egészen kicsiny mértékben produktív tengerparti részekben vannak európai kolóniák. Viszont e kolóniák miatt, amelyekhez az olasz részekben kívül a francia, angol és olasz Szomáli is tartozik, Abesszinia el van zárva a tengertől. Nyugat és délfelé az angol Kenja, Uganda és az ugyancsak az angol fennhatóság alatt álló egyiptomi Szudán alkotják határait.

Az abesszin talajkincsek alig vannak még feltárva. A terület a fizikai nehézségektől eltekintve azért is nehezen közelíthető meg, mert el van zárva a tengertől és mert a terület a mai kultiválatlanságában roppant terepnehézségeket rejt magában. Egyetlen vasútvonal vonul végig az országban, amelynek hosszúsága mindössze 782 kilométer és amely, mint a posta és telefon, francia kezében van. A vasútvonal Dzsibuti kikötővárostól vezet a birodalom fővárosába, Addis Abebába. Az olasz vasút Massauától Asmaráig vezet. Ez az abesszin határon a Taka-partján és az északnyugati kerületnek csak nagyon kis forgalmát tudja lebonyolítani. További közlekedési eszközök: a Soba folyó negyven Gabeláig hetenként egyszer közlekedik egy kicsiny hajó, de csak magas

vizálás idején, amely júliustól szeptemberig tart Abesszinián területén az utóbbi években egy-két hidat kivéve, egyetlen komoly kiépített út vagy hidat nem szolgálja a közlekedést. Gondolni sem lehet arra, hogy autó vagy autobus mehessen egyik területéről a másikra.

A jelenlegi Abessziniának a területe 1.120.400 négyzetkilométer. Lakosainak száma 8-12 millió, ez a szám azonban csak hozzávetőleges, minthogy nem lehet a lakosságot a terep tagoltsága miatt megbízhatóan összeszámolni. Annyi bizonyos, hogy a lakosság zöme a kiegyensúlyozott klíma miatt az abessziniái fensíkon lakik, az úgynevezett Ambasokon.

Európai utazók szerint valamikor egész Abesszinián területét néger lakták. Abesszinián lakosságának néger jellege számos etnográfiai vonásban ma is felfedezhető. Tárgyi bizonyítékok szólnak a néger őslakosság mellett és pedig a házépítési módok. Abessziniában még ma is a négerkével azonos úgynevezett cilindrikus kalibában laknak az emberek. Természetesen a némileg európaiasodott Észak-Abesszinián kivéve. A néger törzsek minden valószínűség szerint a rendes időszámítás előtti 1800-ban özönlöttek be, ugyanazok, akik a Nilus és Atbara folyók közötti területet foglalták el és akik a Kas és Meroe fajhoz tartoztak. Alkatuk, barna bőrük és vonásaik a régi egyiptomiakra emlékeztetnek. Az ország nyugati és északi részén nagy számban élnek arabok is.

Az ország északi részeiben laknak a zsidók, akik ezen a területen a 9-ik századtól egészen a 13-ik századig önállóan uralkodtak. Kulturájuk és szokásaik bélyegét erősen rányomták az abessziniákra. A falassa zsidó törzs, amelyről az utóbbi hónapokban oly sok szó esett, Szemien tartományában lakik. Főfoglalkozásuk a kispár.

A lakosság javarésze állattenyésztésből él és igazi nomád életet folytat. Csak Soa tartományban telepedett meg az abesszini lakosság. Itt eléggé virágzó mezőgazdasággal foglalkoznak. A nomád lakosság egyik helyéről a másikra vándorol, sátrak alatt él és ha huzamosabb ideig tartózkodik egy helyen, az állatok számára fedett kalypbákat, úgynevezett „keriákat“ épít. A nép, az utazók tanúságtétele szerint, a legjobban fajta. Harciassága mellett hűséges és szívós. Egyes törzsei már a 4-ik században áttért a keresztény hitre, amely azonban a zsidók befolyására sok zsidó vonással keveredett. Az újszülött abesszini fiút a legelső törzs nyolc napos korában aláveti a circumciónak. Azután pedig a 13-ik napon megkeresztelik. A nép — mint azt az utazók leírják — nagyon vallásos és minden második napon husztalan böjtöt tart. Teljes böjt csak huszt hétben van, amikor nem esznek mást, mint egy csombura nevű veteményt, amely hasonlít a mi borsónkhoz. Temetési szertartásuk is ősrégi. A halottat négy legjobb barátja viszi. A sírnál azután kiemelik a holttestet az ágyból, becsavarják a „sámába“, az az abesszinek tógyszerű nemzeti viselete és így, koporsó nélkül eresztik le a földbe. Az ágyat pedig ráteszik a sírdombra... Annymra megtartják ezt a szokást, hogy a Menelik mauzóleumban, ahol Menelik császár nyugszik a feleségével együtt egy-egy gyönyörűen kiképzett szarkófágban, szintén ott áll a két ágy.

Az abesszini terület természeti kincsei, mint jeleztük, nincsenek kihasználva. Nagy-kiterjedési arany- és cintepek hevernek kiaknázatlanul. Világázsátság szempontból az abesszini kereskedelem még jelentéktelen. Csupán úgynevezett gyűjtött termékek, mint a kacsuk, kávé, elefántcsont és banán, valamint állatok és állati bőrök alkotják a kivitelét.

Dr F. F.

French Line
COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANS-ATLANTIQUE

Havre - New-York vonal

Indulások:

Július 31 s/s Ile de France
Augusztus 7 s/s Champlain
Augusztus 14 s/s Normandia a világ legnagyobb hajója
Augusztus 21 s/s Ile de France
Rendes járatok Cuba, Mexico, Venezuela, Columbia, Algír, Tunis, Marokko felé.
Érintik a Spitzbergákat, a Balti tengert, Kanadát, Egyesült Államokat, stb.

„SARNIA“ Bucuresti,
Pasagiul Comedia prin Calea Victoriei 42, Cernauti Str. Hurmuzache 15

„SOLVAY“ Special SZÓDA BIKARBONA

belföldi gyártmány, tisztaságánál fogva,
a legjobb szer az egészség megóvására!

Ne hagyja magát félrevezetni!

A Solvay „SPECIAL“ szóda bikarbona, amely minőségben semmiféle külföldi gyártmány sem mul felül, nem kerül kímérve eladásra, hanem csak légmentesen elzárt kékszínű fém dobozokban, úgy hogy kiváló minőségét állandóan megőrjíti.

Kérjen mindenütt Solvay „SPECIAL“ szóda bikarbona kék dobozban! A Solvay „SPECIAL“ szóda bikarbona élkezesi célokra, mint kuglóf, ízesítők készítésére is kiválóan alkalmas, mert teljesen tisztal

Fiatal erdélyi zsidó szobrász mintázza Bécsben Mistinguettet, Starhemberg herceget, Bernhard Shaw unokáját és Titulescut

Amig Kohn Miklósból Nicolaus „Koni“ lett

Tárgu-Mures, július 27. (Az Uj Kelet munkatársától.) Egy tárgumuresi özevegyszonyonak, aki öt év óta nem látta fiát, hatalmas paksamétát hozott a napokban a posta. Özv. Kohn Sándorné, aki anyai szívének biztos megérzésével sejtette, hogy jót hoz neki a hatalmas csomag; reszkető, könnyes szemekkel bontogatta a küldeményt, amelyből sok művészi fénykép és még több kivágott lap-kritika esett ki.

Nemsokára előkerült a szemüveg is, mert bizony a tárgumuresi özevegyszonyon nem jól lát és most már boldogan fedezte fel a képeken fiát, az öt évvel ezelőtt innen elszármazott Kohn Miklóst, aki különböző alkotásai mellett, műtermében fehér kabátban áll, legtöbbször modelljei társaságában.

Ahogy egy karrier elkezdődik...

Kohn Miklósról, a fiatal, alig 22 éves művészről, aki öt évvel ezelőtt elindult külföldre, nekivágott a nagy bizonytalanságnak, az akaraterő szobrát lehetne megmintázni.

Pontosan egy fél évtizeddel ezelőtt a tárgumuresi szobrász, Kohn Miklós, jelentkezett a Zsidó Kulturház vezetőségénél és felajánlotta, hogy elkészíti Herzl Tivadar, a nagy cionista vezér mellszobrát.

Először megnézték a 17 éves fiatalembert, aztán elmosolyodtak és végül rezignáltan kijelentették, hogy nem bánják, elfogadják az ajánlatot.

És Kohn Miklós, pár hét múlva készen, megdöbbenő élethűségben prezentálta a szobrot a Zsidó kulturház vezetőségének, amely meglepve és most már kétkedő mosoly nélkül köszönte meg az adományt, amely ma is legnagyobb büszkesége a tárgumuresi teremnek.

Pedig azóta alkotója, az akkor gyerekember, színes és érdekes karriert futott be...

Kohn Miklós szobrának leleplezése után, néhány év alatt keservesen összegyűjtött fillérekkel és néhány szobrának fényképeivel külföldre indult. Furcsa véletlen, hogy éppen e sorok íróját kérte meg arra, hogy valamelyik bécsi ismerőséhez néhány ajánlósört adjon. Az ajánlólevél, amely akkor egyetlen reménye volt a fiatal művésznek, egy bécsi magyar lapszerkesztőhöz, az egyik előkelő osztrák napilap egyik szerkesztőjéhez szökött, aki rögtön megállapította, biztos mglátásával, hogy a tárgumuresi fiatalember tehetséges és felkarolta őt.

Nemsokára a bécsi képzőművészeti főiskola növendéke lett a fiatal Kohn Miklós, akit az osztrák-magyar kolónia rögtön elhalmozott megrendelésekkel.

Sűrű egymásutánban mintázta meg Darvas Lilit, a nagy drámai színészt, Pataky Kalmánt, a kitűnő magyar operaénekest, Reinhardt, a nagy rendezőt, Fejös Pált, a kitűnő magyar filmrendező, Elisabeth Bergert és Dita Parlot.

Ekkor már felfigyelt a bécsi kritika is a fiatal zsidó művészre, aki akkor a jobban hangzó Kóni Miklós nevet vette fel és a nemzetközi művészvilág többi sztárján kívül megrendeléseket kapott a tudományos világ nagyságaitól is.

Nemsokára ezután a Deutsches Volkstheater, az osztrák főváros legelőkelőbb prózai színháza Glücksmann Hermannnak, a színház igazgató-főrendezőjének szobrát rendelte meg Kóni Miklóstól és a szobrot a színház előcsarnokában, ünnepélyes keretek között, a kancellár jelenlétében leplezték le.

A maradi osztrák lapok, amelyek meglehetősen fukarok az idegen tehetségek dicséretében, ekkor már hasábotok irtak Kóni Miklósról és a műkritikusok végleg behódoltak tehetségének. A fiatal tárgumuresi művész méltó versenytársa lett Ambrosinak, a világhírű német szobrásznak.

A londoni kiállítás, amelytől csak egy lépés a világhír

Az elmúlt év jelentette a legmozgalmasabb

időt és egyben a legtöbb sikert is a fiatal művész életében.

Ebben az évben mintázta meg Kóni Miklós, Mistinguettenek, az örökifjú francia sztárnak: a kezét és a lábait, amelyek hatalmas művészi sikert arattak, ezután ült a fiatal szobrásznak modellt Attila Hörbiger, a kitűnő színész, William Brody, a Nobel-díjas amerikai magyar egyetemi tanár, aki Bécsben bakteriológiai kutatásokat végzett, Graf Vieberacker, egy londoni német filmrendező, Miss Mary Safel, egy délafrikai gyémántbánya tulajdonosnője és Miss Mary Cristafor, Bernhard Shaw unokája.

A múlt év télen rendezte meg Kóni Miklós első kiállítását Bécsben, amely a kritika általános elismerését váltotta ki, amit nemsokára ezután egy salzburgi kiállítás követett. Ezután volt alkalma a művésznek arra is, hogy néhány önálló kompozíciót alkosson.

Pöstyén-fürdő

(Csehszlovákia)

Egyedülálló fürdőkezelés a 67° C hőforrásban. Iszaptermák, mondén fürdőelet, napfürdős thermal-strandfürdő. Igen előnyös átalánykura. Prospektus és felvilágosítás, devizabeszerezést illetően is: Pöstyén-iroda. Mr. P. L. Singer, Timisoara II., Str. Saguna 8. Telefon 13-54.

Pöstyén fürdőjében minden ellen

Átreformálja a Szovjet a családdal kapcsolatos erkölcsi életet

Oroszország lakossága 10 év alatt 25 millióval szaporodott. Ma már 170 millió felé jár az összlakosság száma

Moszkva, július 27. Pédáttan ütemben szaporodik Szovjetország lakossága és a kormányzatnak az a törekvése, hogy elősegítse ezt a folyamatot, egyre erősebben érezteti hatását az ország egész életében. A növekvő népszaporulat már az utóbbi években erősen megmutatkozott, a most közzétett hivatalos statisztikából kiderül, hogy az 1934 esztendő minden eddiget felülmul.

Ebben az évben nem kevesebb, mint négy és félmillió fővel szaporodott a szovjetunió lakossága, ugyhogy 1925 óta, tehát tíz év alatt a népszaporulat huszonötmillió főt tesz ki. A hatalmas birodalom összlakosságának száma ma már a százhetvenmillió felé jár.

A statisztikából kiviláglik, hogy a példátlan népszaporulatot nem is annyira a születések számának növekedése, mint inkább a halálozás csökkenése magyarázza, most azonban a szovjetkormány még inkább elő kívánja segíteni ezt a fejlődést, a születések számának lehető szaporításával. A népszaporulat kifejezetten néperdek — írja az Izvesztija —, mert minél magasabbra emelkedik a születések száma, annál hamarabb leszünk képesek arra, hogy természeti kincseinket kiaknázzuk és népünk rendelkezésére bocsássuk. Ezzel párhuzamosan a családi élettel kapcsolatos erkölcsiség átfórmálására is mind nagyobb gondot fordítanak. Ujra nagy becsben állanak a sokgyermekes családok, harc folyik a családi élet ápolásának felélesztésére s a magzatelhajtás, amelyet régebben kívánatra bármikor végrehajtottak a szovjetklinikák, ma már csak szociális vagy egészségügyi indikáció esetén

„Tantalus“ és a „kimerültség“ című munkái a modern szobrászat legértékesebb alkotásai — írta ekkor a „Neue Freie Presse“.

Es ezután ismét a megrendelések egész sorozata következett. Borak egyetemi tanárt, a híres röntgenológust és rákkutatót, Paul De Connet, a világhírű zongoravirtuózt, Klemens Kraussot, a bécsi opera volt igazgatóját és dirigensét, Ernst Deutschot a Reinhardt-színészt, Georges Schwartzt, a bucaresti „Lafayette“-vállalat elnökét mintázta meg sűrű egymásutánban a fiatal tárgumuresi származású művész, aki egy furcsa gredióban is szerepet játszott. Pár nappal ezelőtt, mint ismeretes, egy páciense a nyílt uccán lötte le Alexander professzort, a híres bécsi orvost. A tragikus körülmények között meghalt tudós, éppen Kóni Miklós Weinburggassei műterméből jött, amikor a merénylet történt és a szobron már a modell halála után kellett az utolsó simításokat végeznie a művésznek.

Pár héttel ezelőtt Londonban rendezték meg a művész londoni barátjai kiállítását, amely a londoni közönség és kritika legteljesebb elismerésével találkozott az angol sajtókritikák szerint. A londoni kiállítás és sikereinek fáradsálmait pihenni ki most a fiatal művész, a világhírű osztrák fürdőhelyen, Gasteinban, ahol szintén egyik modelljének, Graf Ledebornak, Ferenc József még életben levő volt szárnysegédének vendége.

Kóni Miklós pár hét múlva visszatér Bécsbe, ahol még néhány előkelő megrendelésnek kell eleget tennie, mielőtt egy újabb londoni meghívást fogad el. Az ősz folyamán mintázza meg Starhemberg herceget, aki a művészetben egy látszik nem ismer politikát és fajkülönbséget és egyik ősi látogatása során készíti el Titulescut, a román külügyminiszternek a szobrát, akit egy alkalommal, a kiváló román politikus bécsi kezelőorvosánál, a világhírű Neumann tanárnál ismert meg a fiatal művész. Neumann tanárnak jól sikerült mellszobra van Kóni Miklóstól és ő ajánlotta Titulescutnak fiatal földijét...

Az őszön tehát, bokros elfoglaltságai közepette, Titulescu néhány napig egy fiatal tárgumuresi művésznek fog modellt ülni...

Benczel Béla

Mi tört

ismét a Reichswehr Látható és

Cluj, július 27. (Az újságból érkező jelentések diktatura annyira elége a lakosság különböző rétegei számára a kénytelen fegyveres német nép egy tekintet nélkül, akik közvetlenül, a diktatura kénytelenül, a kisebbség számán kívül, a zsidó szocializmus jelszavára egyre élesebben nyilatkoznak ellen. Természetesen a diktatura sakkal erősebb a fegyveres erővel szemben felkelési kísérletet

Ahhoz azonban, hogy hoz hasonló rendszer és szükség fegyveres felkelés védelem összeomlathat, ha továbbra is követke a taláni magát a német rétegeinek ellenzékével, között semmilyen üldözörista eszköz nem fog domnak, a borzadásnak érzését, amelyet a fajvédelmi metódusai kiváltott, amely egyazon a pói a protestások, a hók ellen az acélszakkal, a demokratikák kommunisztákkal, egy lehetetlen gazdasági és horta az országot, nyílt olya sokáig tarthatni a hitlerista vezetők a hatalmában elképzelték.

A Manchester Guardianban „a német válság kekes megállapításokat közöl. A lap rámutat a hányzik a dolgok mélyétek figyelembe a látható most újabb válságba sod

„A nációk — írja a lap — nek és minden látható és el hadakoznak. Ezek a nek attól hogy a nációk kák. A katolikus és szívetlenül viseltetik az a klérus erőt képvisel, az alá a totális államnak, képvisel, amelynek hatalmott elő az a helyzet, diktatura, amely minde értelmében, de teljesen lemi értelmében, minthogy veiket megpróbál elpusztított üldözöttes arány. A katolikusok elleni úter Guardian szerint a következményekkel járhat szerre. A hitlerista Né az uton halad, minden vesztieni a katolikus Au Berlin között egyrészt a ország és a Rajnavidék, most egyre mélyebb v Nem lássák valószínűnek kizárva, hogy a szeparatizmus a tartományokban mindíg élt, ismét megjelben viszont ismét szón egység kérdése. Már ma tetik, hogy a katolikus áának a Berlinton való ni, ha erre vezéreltől u szeparatizmus veszélye katolikusok üldözöttesé nyen vitássá teheti N nagyhatalomnak a létét.

Nemcsak vallási válság hitlerista rezsimnek. A gági krízis nemkevésbé enség általános és több nációk tulnyomó töb

Ingyen Nem

gázfőzőt

Teljes ga

Moskovits & C

(Főp-stával)

Napszúrás, égésisebek bőrvizketőség és bőrküütesek ellen:

Unquentum Obermeyer (Vilja Creme)

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

Mi történik Németországban

Ismét a Reichswehr kezében van a németországi válság megoldásának kulcsa. Látható és láthatatlan ellenségekkel hadakozik a náci-rendszer

Cluj, július 27. (Az Uj Kelet tud.) Berlinből érkező jelentések szerint a hitlerista diktatura annyira elégedetlenséget váltott ki a lakosság különböző rétegeiben, hogy a kormány ma kénytelen felvenni a nyílt harcot a német nép egy tekintélyes részével. Azokon kívül, akik közvetlenül, vagy közvetve előnyöket húznak a diktatúrából és azoknak egyre kisebb számán kívül, akik hisznek a nemzeti szocializmus jelszavaiban, a német nép egyre élesebben nyilatkozik meg a mai rendszer ellen. Természetes odlog, hogy a Göring rendőrségére és Reichswehrré átváltott diktatura sokkal erősebb ma, semhogy ne tudna fegyveres erővel azonnal elfojtani bármilyen felkelési kísérletet.

Undor és borzadás

Ahhoz azonban, hogy egy a németországihoz hasonló rendszer ereje felőrödjék, nincs szükség fegyveres felkelésre. A hitlerista fajvédelem összeomolhat egy adott pillanatban, ha továbbra is következetesen szembe fogja találni magát a német nép egyre szélesebb rétegeinek ellenzékével. Ilyen körülmények között semmilyen üldözés és semmilyen terrorista eszköz nem fogja legyőzhetni az undor, a borzadásnak és a gyűlöletnek az érzését, amelyet a fajvédő rendszer kormányzati metódusai kiváltottak. Az ilyen kormány, amely egyazon időben kénytelen harcolni a protestánsok, a katolikusok és a zsidók ellen az acélisakosokkal, a monarchistákkal, a demokratákkal, szocialistákkal és kommunistákkal, egy olyan rendszer, amely lehetetlen gazdasági és pénzügyi válságba sodorta az országot, nyilvánvalóan nem fogja oly sokáig tarthatni magát, ahogyan azt a hitlerista vezetők a hatalom átvételének mámorában elképelték.

A Manchester Guardian július 23-iki számában „a német válság” cím alatt igen érdekes megállapításokat tartalmazó cikket közöl. A lap rámutat arra, hogy a náciokból hiányzik a dolgok mélyebb elképzelése és nem vették figyelembe a láthatatlan erőket, amely most újabb válságba sodorták Németországot.

Láthatatlan ellenségek

„A náci — írja a lap — mindenféle ütközés és minden látható és láthatatlan ellenséggel hadakoznak. Ezek az ellenségek örökdednek attól, hogy a náciakat nyíltan provokálják. A katolikus és a protestáns klérus físzlelettel viseltetik az állam iránt, de ez a klérus erőt képvisel, amely nem veti magát alá a totális államnak, és egy olyan erőt képvisel, amelynek hatalma egyre nő. Így állott elő az a helyzet, hogy adva van egy diktatura, amely mindenható a szó anyagi értelmében, de teljesen tehetetlen a szó szellemi értelmében, minthogy azok az erők, amelyeket megpróbál elpusztítani az ellenük irányított üldözéses arányában nőnek.”

A katolikusok elleni üldözéses a Manchester Guardian szerint különösképpen súlyos következményekkel járhat a fajvédő rendszerre. A hitlerista Németország, ha ezen az úton halad, minden bizonnyal el fogja veszíteni a katolikus Ausztriát. Sőt mi több: Berlin között egyrészt s a katolikus Magyarország és a Rajnavidék között másrészt, már most egyre mélyebb válik az elidegenedés. Nem lázlik valószínűnek, de nincs is teljesen kizárva, hogy a szeparatizmus, amely ezekben a tartományokban nyíltan, vagy rejtetten mindig élt, ismét megjelenjék. Ebben az esetben viszont ismét szönyegre kerül a német egység kérdése. Már most komoly okok sejtetik, hogy a katolikus németek kések volna az a Berlinből való elszakadást kimondani, ha erre vezéreiktől utasítást kapnának. A szeparatizmus veszélye nem azonnali, de a katolikusok üldözésének folytatása könnyen vitássá teheti Németországnak, mint nagyhatalomnak a létét.

A szabadságért

Nemcsak vallási válsággal kell küzdenie a hitlerista rezsimnek. A politikai és a gazdasági válság nem kevésbé súlyos. Az elégedetlenség általános és több helyen, ahol azelőtt a náciok túlnyomó többségben voltak, most

alig lehet találni közülük egyet-kettőt. A zsidók — folytatja cikkét a Manchester Guardian — továbbra is fenntartják magukat Németországban és az ellenük irányított új üldözések, amelyek mögött az a remény áll, hogy az antiszemitizmusra támaszkodó fajvédelmet fel lehetne ismételni a német nép széles rétegeiben, minden különösebb visszhang nélkül fognak maradni. A német fajvédelem belső gyöngesége minden látszólagos külső ereje ellenére is, az állandóan megújított embertelen üldözésekben áll. A szabadságot megsemmisítették Németországban. De a szabadság utáni vágy egyre nő és ezzel együtt egy bizonytalan kívánczossága is a szegényebb osztályoknak egy primitív kommunizmus felé. Ez a vágy még nem nyert kifejezést egy szervezett mozgalomban. Még nem talált módot arra, hogy a felszínre törjön. De láthatatlan erőként él, terjed és erőben egyre nő.

A Temps ugyancsak a németországi fajvédelmi politika válságával foglalkozik. A nemzeti szocialista párton belül az utóbbi időben különösképpen kiéleződtek a szélsőjobb és a balszárny közötti ellentétek. Göring és Hitler igyekeznek a Streicher által a keresztény egyházak ellen folytatott kam-

A holland kormányválság miatt az aranycsoport teljes összeomlásától tartanak az aranyalapon álló országokban

Párizs, július 27. Az esti lapokhoz érkezett hágai táviratok szerint Alberte holland katolikus pártvezér, deznált miniszterelnök kormányalakításában hollandiai politikai körökben nem bizakodnak, mert széleskörű parlamenti koncentrációs kormány alakítására kapott megbízást s nem tudja a szükséges többséget összehozni.

A Financial News szerint a holland valuta leértékelési lehetősége igazolomban tartja az aranyalapon álló országok poli-

HA TISZTÁBAN VAN A BŐRKRÉM TUDOMÁNYOS SZEREPÉVEL, UGY CSAKIS

EUKUTOL KRÉMET HASZNÁL!

A bőrkremnek, ha valóban jó és hatékony akar lenni, mélyen be kell hatolnia a bőr pórusaiba, egészen a DERMÁIG, az epidermisz alatti rétegig, hogy azt táplálja és ezzel erejét, frissességét megtartsa. Ha bőrkremet választ, egészen különös figyelemmel kell lennie annak összetételére, mert különben óriási mennyiség minden eredmény nélkül használható el.

EUKUTOL olyan krém, amely tudományosan alapon készül. A zsíros anyagok, amelyeket tartalmaz, organikus eredetűek, nem mesterségesek. Ezért hatékonyasága a bőr bőrszínnyosságának és egészségének a fenntartása szempontjából felülmúlhatatlan.

pányt mérsékelni, de egyelőre eredménytelenül. Másrésztől valószínűnek látszik, hogy a Schuschnigg-kormány a Vatikán tanácsára sietett a Habsburg-kérdést dűlőre vinni. Katolikus körök mélyen csalódtak Göringben, aki eddig az egyház védőjének adta ki magát. Másrésztől a Saar-vidéken is egyre nő az elégedetlenség, miután a náci-rendszer kiemélyítette a gazdasági válságot ezen a területen is. A válság kulcsa a Reichswehr kezében van.

amelyeket a zsidó politika vezetői kezdetől fogva hirdettek. A zsidó politikában azt az alapelvet kell magunkévá tennünk, hogy a zsidóság etnikai kisebbséget alkot ebben az országban és e kisebbség tagjai politikai jogukat egységes keretben kell, hogy érvényesítsék az összesség javára. Ez az alapelv határozta meg a zsidó népkisebbségi politikát, melyet a csatolt tartományokban másfél évtizede folytatunk és amely 1931-ben a romániai Zsidó Párt megalakulásához vezetett. A mai konstelációban minden gondolkodó embernek be kell látnia, hogy a veszedelmekkel szemben, melyek létünket fenyegetik, csakis a nyílt sisk politikájával küzdhetünk és védekezhetünk a siker reményében. Ennek a politikának az instrumentuma a Zsidó Párt, amely a maga programjával és szervezeti felépítettségével kész keretül szolgál arra, hogy minden zsidó közösség szolgálataiba kell állítania, ezen meggyőződésének megfelelően beilleszkedhessék. Bizonyos, hogy azon román politikai pártoknál, amelyek az állampolgárok jogegyenlőségének alkotmányos elvét a jövőben is tisztelgetben óhajtkák tartani, inkább tudunk megértést és helyes megoldásra való készségetelérni, olyan politikai szerv akciója útján, mely a zsidóság összességét képviseli, mint azáltal, hogy ha egyes intellektueleknek a román pártokban bizonyos tevékenységet fejtenek ki, bármilyen jóindulatu és értékes is az.

tikai, pénzügyi és gazdasági vezetőköréit, mert számolni kell az aranycsoport teljes összeomlásával, ha Hollandia is kilép a sorból.

Londoni jelentés szerint az angol valutakiegyenlítő alap nagymennyiségű francia frankot vásárolt, hogy az aranyváltak ellen meginduló támadás során ne legyen időelőlti a font árfolyamemelkedése. A tőkeemelés és az aranyalapon álló országokból London felé újra megindult.

A nemzeti keresztény párt antiszemita programja, a román külpolitika orientációja és a romániai zsidóság

Dr. Fischer Tivadar, az Országos Zsidó Párt elnöke nyilatkozik az Uj Keletnek a Goga-Cuza luziáról és a zsidóság politikai feladatairól

Bucuresti, július 27. Az antiszemita saját nagy jelentőséget tulajdonít a Goga-Cuza fuziónak és azt tartja, hogy a nemzeti keresztény párt előtt nyitva áll a kormányhatalom megszervezésének útja. A szabadelvű, demokrata sajtó viszont leki-csinyli a fuzió jelentőségét, sőt azon véleményének ad kifejezést, hogy a fuzió által mindkét párt elvesztette átütőerejét és befolyását eddigi párthiveire.

A kérdés közölről érint bennünket és nem közömbös az ország zsidósága számára, hogy milyen perspektívái vannak a román politikában Goga és Cuza közös antiszemita frontjának és politikai programjának.

Ezért tartottuk szükségesnek, hogy ebben a kérdésben megszólaltassunk néhány olyan politikust, akiknek véleménye feltétlenül mértékadó. Elsőnek dr. Fischer Tivadart, az Országos Zsidó Párt elnökét interpellálta meg az Uj Kelet munkatársa. A pártelnök kérdéseinkre a következőket válaszolta:

Bármilyen szempontból ítélje meg az ember ezt a politikai eseményt, az új párt programja ara készlet bennünket, hogy mint adott ténnyel foglalkozzunk vele és ne essünk a struccpolitika hibájába. Az

igazság az, hogy Cuza vizet öntött a borába a fuzió által és gyengítette politikai átütő erejét. Goga viszont még messzebb esett a kormányrajutás lehetőségétől. Bennünket, zsidókat közölről érint az új párt programja, amelyben a kisebbségi kérdés külön helyet foglal el. Rétegekre osztja a kisebbségeket és rendkívül elbánás elvét állítja fel a zsidókkal szemben.

Bün volna figyelmen kívül hagyni ezeket az eseményeket, különösen, ha meggondoljuk, hogy olyan törekvések vannak napirenden, amelyek új orientációt igyekeznek adni a román külpolitikának. Nyilvánvaló, hogy abban a pillanatban, mi helyst egy ilyen külpolitikai áramlat a gyakorlati lehetőségek területére lép, ezzel párhuzamosan az a belpolitikai program is, amelyet az új párt képvisel, közelebb jut a kormányképességhez.

Ebben a pillanatban egyaránt kizártnak látszik ugy az új külpolitikai orientáció, mint a nemzeti keresztény párt kormányra kerülése. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ezeket a lehetőségeket teljesen szem elől tévesszük.

A mai politikai viszonyok között sem vonhatunk le más következtetéseket, mint

Tompa Béla a Royal Mozgóban

Tompa Béla a nagytehetségű, gazdag humorú színész, aki városunk közönségét évek óta estéről-estére megörvendeztetette és elragadtatta ragyogó ötleteivel, művészi játékával, a jövő szezonban már nem lép fel a helyi Magyar Színházban. A kiváló művész most rendezi bucsu-estéit, amelyeken utóljára szerepel kedvelt közönsége előtt, mielőtt Erdélyből eltávozik. A népszerű Tompa Béla és nivós társulata e hó 29. és 30-án, hétfőn és kedden délután és este a Royal-mozgóban teljesen új és élvezetes műsorú kacagtató-estéket rendez, amelyeknek a keretében színpadi tréfák, bluettek, kacagtató Hácsék-Sajó jelenetek, ének, tánc és humoros konferánsz kerülnek színre.

A népszerű előadásokra a Royal-Mozgó helyárai a rendes mérsékelt maradtak (15 lej földszint, 15 lej balkon). A Tompa előadásokkal együtt egy nagyszerű film-szériát is bemutatóra kerül.

Ize. Lednyinternátus Arad

Josif Vulcan 4. Felvesz egy nyilvános iskolába járó, mint bel- és külföldi magántanulókat mérsékelt díjazásért. Állandó tanári felügyelet, korrepetálás és bőséges jó ellátás. Prospektussal szolgál az igazgatóság.

BIZTOS GYÓGYULAST talál az erdélyi Póstyénben. Reuma, csusz, köszvény ellen az újonnan átalakított Bizusa fürdőben. Dej-Bálamare között. Elsőrendű napi penzió 80-tól 110 lejig. Szigorúan ort. kóser vendéglő. Állandó napi térszene. Szobák megrendelhetők: Fürdőigazgatóság BIZUSA p.u. Heandamare.

mutatjuk bármelyiknek a legújabb patent

Ingyen PETROL-gáziózt Nem füstöl, 1 lit. PETROL 8 orát ég

Teljes garancia!

Moskovits & Comp. CLUJ
(Főpostával szemben)

„merültség” című munkái legértékesebb alkotásai a Freie Presse”.

megrendelések egész sorak egyetemi tanárt, a és rákkutatót, Paul De zongoravirtuózt, Klemens era volt igazgatóját és utschot a Reinhardt-szi- artzot, a bukaresti „La- kék mintázta meg sűrű al tárgumuresi szárma- ky furcsa tragédiában is ár nappal ezelőtt, mint ase a nyílt uccán jötte le t, a híres bécsi orvost. nyk között meghalt tud- lós Weinburggassei mű- r a merénylet történt és odell halála után kellett t végmeznie a művészek. tti Londonban rendezték lóni barátjai kiállítását, zöntség és kritika leg- el találkozott az angol A londoni kiállítás és ait pihen ki most a fia- lri osztrák fürdőhelyen, ntén egyik modelljének, renc József még életben ének vendége.

ét mulva visszatér Bécs- előkelő megrendelésnek eliótt egy újabb londoni az öz folyamán mintáz- herceget, aki a művé- nem ismer politikát és egyik őszi látogatása so- cunak, a román külügy- t, akit egy alkalommal, kikus bécsi kezelőorvosá- amanna tanárnál ismert Neumann tanárnak jól an Kóni Miklóstól és ő k fiatal földijét...

akros elfoglaltságai kö- hány napig egy fiatal ek fog modellt ülni...

Benczel Béla.

dő
(Csehszlovákia)
Iszaptermék, mondén előnyös átalánykurák illetőleg is: Pöstyén- guna 8. Telefon 13-54.

családdal
életet

tt. Ma már 170 millió
magzatelhajtást pedig
ilis indikáció minél rit- és csecsemővédelemre fordítanak. Eddig is törvény, amely szerint es alkalmazottak egy- ágot kapnak, ha gyer- ezt a törvényt kiter- szonyokra is. Minthogy s leányok teszik Szov- kosságának nyolcvan várnak ettől az intéz- hogy a népszaporulat ván, az újabb tízmillió két év alatt elérheti, ország lakosainak szá- a 170 milliót. Ezzel a megcsonkított Orosz- en elérmé a nagy cári

ésisebek bőr- és bőrküritések
en:
Thermeyer
Creme
szertárban és drog- ban.

ai gyógynövények az egész világon

Ével ezelőtt az egész világ...
 ...hogy az Egyesült Államokból álló bizottságot alakítottak, hogy kutatásokat végezzenek a gyógyászatban és a végtelenül sokféle gyógyászati eljárásban. A kutatások eredményeként a gyógynövények értéke az elmúlt évtizedekben az eredményes és a legújabb felfedezések révén egyre inkább felbecsülhetetlen értékűvé vált. A gyógynövények értéke az elmúlt évtizedekben az eredményes és a legújabb felfedezések révén egyre inkább felbecsülhetetlen értékűvé vált. A gyógynövények értéke az elmúlt évtizedekben az eredményes és a legújabb felfedezések révén egyre inkább felbecsülhetetlen értékűvé vált.

Munkában a Zsidó Párt ifjusági szekciója

Mint ismeretes, a Zsidó Párt cluji tagozatának ifjusági szekciója, a Zsidó Pártban mindenütt megindult reorganizációs munkálatok következtében, új vezetőséget választott, mely teljes erővel nekilátott kitűzött programjának megvalósításához. Nem akar egy mesterséges alakulat lenni, függetlenül minden külső befolyástól, hanem egy egészséges és állandó kapcsolatot akar megteremteni a zsidó tömegekkel, mivel tisztában van azzal, hogy ezeknek problémái kell képezzék a Zsidó Párt programjának legfőbb forrását.

A Zsidó Párt ifjusági szekciója maga köré akarja csoportosítani az egész zsidó fiataloságot, hogy így egyesült erővel és megszervezetten szálljon síkra minden, a zsidó ifjuságot érintő sérelmek és törvénytelenések megszüntetéséért, a zsidó intellektuelek és munkások elhelyezéséért, a gazdasági átréteg megvalósításáért. Fevilágosító munkát végez a zsidóságban belül is azok körében, akik megfélemlítve a különböző numerusok propagandáinak hamis állításaitól, izemeikben a zsidó munkák korlátozni igyekeznek. Mert hiszen hová forduljon az állami hivatalokból és mezőgazdaságból kiszorított zsidó ifjú, ha nem a kereskedelemhez és szabad foglalkozásokhoz?

Legközelebbi és egyben legfontosabb programpontja az ifjusági szekciónak, egy országos (egyelőre cluji és clujmegyei) statisztika összeállítása a zsidó ifjak elhelyezkedéséről a különböző foglalkozási ágakban és szabad pályákon, valamint egyéb statisztikai adatok beszerzése, melyek aztán legnyilvánvalóbban fogják megdönteni a proporcionalitás elvén állóknak szédületes és légbőlkapott állításait és adataikat és rá fognak világítani arra, hogy a zsidóság túlnyomó része mily nélkülözésben él és hogy a fiatalság a legnagyobb áldozatok árán sem képes a magángazdaságban sem egy magasabb pozíciót elérni, hogy állami tisztviselő ne is beszéljünk. A „numerus valahicus“-nak viszont csak akkor volna valami értelme, ha a zsidóságnak meg volna a reális lehetősége állami hivatalokban, mezőgazdaságban és egyéb a termeléshez közelebb álló foglalkozásokban számarányuknak megfelelően elhelyezkedni. Hiszen melyik zsidó nem hagná ott szívesen számtalan adóssággal és óriási adóval megterhelt üzletet, egy jól fizetett köztisztviselői állásért?

A Zsidó Párt ifjusági szekciója egy jogvédő irodának a felállítását határozta el a zsidó sérelmek orvoslására. Ezen iroda a vagyontalanok részére bármint jogi munkálatot teljesen díjmentesen fog végezni. A jogvédő iroda már megkezdte működését. Ezen kívül el lett határozva egy munkaközvetítő iroda felállítása is, amely a zsidó állásnélkülieket lesz hivatva munkához juttatni, valamint egyéb hasznos határozatok, melyekre majd később kitérünk. Fenti programot azonban csak akkor lehet sikeresen megvalósítani, ha ebben az egész zsidóság segítőkészségét fog és főleg a zsidó ifjuság ráébred arra, hogy végre komolyan szervezkednie kell a Zsidó Párt Ifjusági szekciójában s így egyesült erővel, kellő munkával és energiával igyekezzenek helyzetén változtatni és a sorozatos törvénytelen sérelmekkel szemben kellően megvédelmezni magát.

Lebovits Gyula

Hivatalában inzultált egy zsidó ügyvédet a timisoarai alpolgármester

Timisoara, július 27. (Az Uj Kelet tud.) Kinos incidens színhelye volt madelőlött Timisoara város polgármesteri hivatala. Dr Löffler Béla, ismert timisoarai ügyvéd hivatalos ügyben felkereste dr Bontiu alpolgármestert. A két férfi között heves szóváltás keletkezett és annak hevében dr Bontiu ketszer arculította dr Löffler Bélát. Az inzultus, amelynek lovagias folytatása lesz, kínos feltűnést keltett az egész városban, ami annál inkább érthető, mivel hivatalos órában történt és hír szerint az alpolgármester zsidózással sértette dr Löfflert.

Szép nőnek mindig szép a haja!

Ha szép nő látunk valami mindig feltűnik, különösen lenyűgöző; és ez nem más, mint a jól ápolt haj. A „szépség“ legelső és legfőbb feltétele a csodálatosan ápolt haj, ez az ami a hódolókat lebilincseli.

Ha Elida Shampoo-val ápolja haját mindig illatos, puha, csodálatosan szép és fényes lesz. Haját kedve szerint, könnyen rendezheti el és a hullámok tovább tartanak.

KAMILLOFLOR

Special Shampoo szőke haj számára, a hegyikamilla virágkivonatának felhasználásával készül. Hetvenszeresen sűrített tömény kivonat.

BRUNETAFLO

Special Shampoo sötét haj számára, a sötét színű haj legjobban szépítő és ápoló szerét Hequill-t tartalmaz.

ELIDA SHAMPOO

A Tatarescu-kormány fogja megnyitni a parlament őszi ülészeit

Komplikációk Dumitrescu bankkormányzó utódjának kinevezése körül

Bucuresti, július 27. (Az Uj Kelet tud.) Tatarescu miniszterelnök sorozatos sinaiai audienciáival és a bankkormányzó lemondásával kapcsolatban különböző hírek kerültek forgalomba. Egyes lapok tudni vélik, hogy küszöbön áll a kormány válsága. Tatarescu ugyanis azzal a tervvel utazott Sinaiaiba, hogy engedélyt kért kormányának átszervezésére. Midőn az audiencia után kijelentette, hogy nincs szó kormányának átalakításáról, ellenzéki körökben olybá magyarázták ezt, mintha az uralkodó vonakodna megújítani bizalmát a liberális kormányban szemben és hogy számolni kell a kormányválság közeli lehetőségével. A Zorile szerint a kormány átszervezése helyett Tatarescu egyheti terminust kapott az uralkodótól arra, hogy bizonyos kérdéseket sürgősen megoldjon. A miniszterelnöknek javaslatokat kell előterjesztenie részint a gazdasági helyzet, különösképpen pedig a transzfer, a kivitel és a gabonaértékesítés megoldására vonatkozólag, másrészt rendeznie kell bizonyos természetű kérdéseket, mint Manolescu Strunga ügye, Bontiu miniszterrel való kinevezésével kapcsolatosan vállalt kötelezettségek, a Dinu Bratianu által kért purifikációs akció és a 25 millió devizapanama bűnöseinek szigorú megbüntetése.

Manolescu Strunga Canosul járt

Tatarescu mindenekelőtt is érintkezésbe lépett Manolescu Strungával. A volt iparügyi miniszter memorandumot nyújtott át, amelyben igyekszik politikáját igazolni, másrésztől kijelentette, hogy nem

hajlandó lemondani. Ha tehát Tatarescu nem akarja öt további munkatársai között megtartani, úgy mondjon le egész kormányával. Strunga ezek után Canosul járt Dinu Bratianunál, miután a pártelnököt néhány hónappal ezelőtt egyik liberális párti tagozat gyűlésén a nyilvánosság előtt támatta és Tatarescu miniszterelnöksége mellett fejtett ki propagandát.

Mi történt a minisztertanácsban

Ma délelőtt a pénzügyminisztériumban az alminiszterek kizárásával minisztertanács volt, amelyen az összes napirenden lévő kérdések megoldása szerepel. Mindezek között is a Banca Nationalánál történt eseményekkel foglalkoztak. Antonescu pénzügyminiszter beszámolt Dumitrescu kormányzó lemondásának körülményeiről, majd jelentést tett a pénteki sinaiai kihallgatásának eredményeiről. A pénzügyminiszter egyelőre nem közölte, hogy kit óhajtana a bankkormányzó méltóságra kinevezni. A Dimineata szerint az új bankkormányzó kinevezése nehéz kérdés, amely még sok komplikációt fog okozni, miután a fórumok között, amelyek hivatottak a kérdésben véleményt nyilvánítani, ellentétek merültek fel.

Pop Valer dr. igazságügyminiszter ezután beszámolt minisztertanácsának a 25 millió devizapanama vizsgálatának állásáról, ehhez a kérdéshez Tatarescu miniszterelnök szölt hozzá, aki azon a véleményen volt, hogy a liberális pártnak szigorú szankciók árán is tisztán kell kikerülnie ebből az ügyből.

Több liberális képviselő és szenátor, élén Demetrescu Braila volt miniszterrel ma megjelent Dinu Bratianu pártelnöknél, akit felkérték, hogy vessen latba minden befolyását, hogy mindazok, akik különböző ügyekben letértek az erkölcs és tisztesség útjáról, haladéktalanul a legszigorúbb szankciókban részesüljenek. A parlamenti tagok csoportja azon a véleményen van, hogy a liberális pártnak nyíltan és határozottan meg kell tagadnia őket. Ha valaki bűnösnek bizonyul, bárki is legyen az illető, nincs vele szemben kiméletnek helye.

Az Adeverul a kormány helyzetéről írva megállapítja, hogy változásról e pillanatban nem lehet szó. Tatarescu szombati sinaiai audienciája során megállapítást nyert, hogy a miniszterelnök fogja megnyitni a parlament őszi szesszióját. A válsághirekből mindössze annyi igaz, hogy a miniszterelnöknek nehézségei vannak a kormány átszervezésével és a gabona-értékesítési akcióval. A szombati minisztertanács volt hivatva arra, hogy ezekben a kérdésekben világosságot derítsen.

A havannai rendőrség letartóztatta a közmunkaügyi minisztérium egész személyzetét — a miniszterrel együtt

Havanna, július 27. (Rador.) Eddig ismeretlen okokból a rendőrség körülvette a közmunkaügyi minisztériumot és annak összes tisztviselőit, élén Ruiz William miniszterrel együtt, letartóztatta.

istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE

IRTA: SCHÖN DEZSŐ

(34)

Hers Lájbj folytatta:

— A zsidóság roskadozik a sok teher alatt. Megszorítások vannak minden oldalon, gyötör a vallási szőrszálhasogatás és a sok régi, buta szokás. Hiszen ti is hordjátok ezt az igát. Ha pedig ez nem elég, egymásra uszítanak benneteket, hogy vájjátok ki egymás szemét és verjétek véresre egymást. Miért ne látnátok be végre, hogy az a sok buta szokás, amire rámondják, hogy „minhig jiszruél” — nem színájhelyi kinyilatkoztatás? A legtöbb szokásnak nyoma sincs se a Szentírásban, se a talmudban. Valami öreg analfabéta kitalálta, azután szokás lett belőle, a következő nemzedék már kommentárt fűzött hozzá és pilpul keletkezett körötte. Ma már persze sérthetetlen kánon, amire rámondják „Jéhurég veál jáávajr” — inkább pusztuljon el az ember, de jótányit se engedjen belőle.

A timár-uccai imaház látogatói hűledezve hallgatták Hers Lájbj szájából a szokatlan beszédet. Valósággal meg voltak bénulva a meglepetéstől. Egyáltalán nem voltak hozzászokva ahhoz, hogy Hers Lájbj komolyan beszéljen. Azután sohse hallották még azt, hogy valaki a vallási tételeket kritizálta volna. Hers Lájbj mondott ugyan kétértelmű vicceket is, kevés erotika is volt mondásaiban, amolyan gettó-csipősegeket mondott, de ők tudták, hogy Hers Lájbjnak szabad ilyesmit mondani, neki meg van engedve. Reb Zálmen Lájbj, az öreg rabbi is szerette Hers Lájbjot és nem bántotta, ha az ő személyével kapcsolatosan mond olyasmit, amiért más emberfiát lebunkózták volna. Ki nem ismerte közülük Hers Lájbj mulatságos eseteit Reb Zálmen Lájbjbal?

Tudták arról az esetről, amikor Hers Lájbj egy kutyával ment végig az uccán és szembe jött vele Reb Zálmen Lájbj. A rabbi megállt. Mi az, Hers Lájbj, gabval kisértetted magad? — kérdezte Reb Zálmen Lájbj. Mire Hers Lájbj a kutyára mutatva komoly tónusban adta vissza: — Nem kérem, ez nem a gabbe, ez a rebe...

Tudták arról az esetről, amikor az őszi nagyünnep előtt Reb Zálmen Lájbj megdorgálta Hers Lájbjot. „Hers Lájbj — kérdezte a rabbi — ven nemszti dich sajn ci gatsz dinstz?” A márseliki rögtön visszaadta a választ: „Kajdem nem ich mich cim rebszt dinstz...” (Gatsz dinstz — Isten szolgálátja, rebsz dinstz — a rebe szolgálólánya.)

Tudták arról az esetről, amikor Hers Lájbj sikamlós viccel kacagattatta meg Reb Zálmen Lájbjot. Chanukka volt, a rabbi beszemedresét megtöltötték a hivek, végig nézték a rabbi gyertyagyújtását. A beszemedres egyik sarkában fiatal lányok állottak, akik ugyancsak szemtanúi akartak lenni a gyertyagyújtásnak. Reb Zálmen Lájbj a menóra előtt állott és gyönyörködött az apró lángokban. Hers Lájbj is eljött, hogy az ünnep alkalmából a rabbit felvidítsa. Miközben a hivek énekeltek, Reb Zálmen Lájbj megkérdezte Hers Lájbjot: „Mondd, kérlek, te nem szoktad mondani a chanukkai rigmusokat?” Ő, dehogynem, rebe — mondta Hers Lájbj — s a lányok felé fordulva recitálni kezdte a chanukkai rigmust: „Hánérajsh háluli kajdes hém” — ezek a gyertyák szentek, csak nézhetjük és bámulhatjuk őket, de nincs jogunk őket igénybe venni...”

De nem csak ezekről az esetekről tudtak a timár-uccai imaház látogatói, hiszen Hers Lájbj valósággal legendás hőse volt a zsidó uccának és elcei közsájon forogtak. Tudták, hogy neki minden meg van engedve, mert ő nem beszél komolyan... Ő volt a zsidó ucca cirkuszi bohóca, akinek mindent szabad — csak komolyan nem szabad beszélni...

A timár-uccai beszemedresben kinosan nyomasztó csend követte Hers Lájbj szavait. A csendet Reb Pinchesz Bacher, az imaház gondnoka, a Chevra Kadisa lelke és mozgatója törte meg:

— Mire céloz, Hers Lájbj? — kérdezte szeliden Reb Pinchesz.

— Arra cálozok — tört ki Hers Lájbjból az elkeseredés, — hogy ti itt ágáltok és verekedtek és magatok sem tudjátok, hogy miért. Szenvedtek és nélkülöztök olyan butaságokért, amiknek nem is tudjátok az értelmét, mert nincs is értelmük. Töritek a fejeteket, vajjon ászzerolni fogják-e a rebincsikokat, ha bekövetkezik a szakadás, de nem törődtek gyermekeitek nevelésével. Nem törődtek azzal, hogy tanuljanak, hogy ismerjék az ország nyelvét, hogy derék és becületes iparosok és jó szellemi munkások váljanak belőlük. Vigyáztok arra, hogy mit szabad megtenni és mit nem szabad megtenni, tulvilági osztályrészben reménykedtek, előre csámcsogtok azon, hogy milyen finom lesz a „leviuszen” husa és a „sor-hábor” velőscsontja... Szertartásokot a „keposz-szlogolás”, a „taslich-dobás” és sulyt helyeztek azokra a fűzfa galyacsákra, amelyekkel hajásno-rábokor a beszemedres-lócákat veritek. Vagyonotok néhány kole-reallenes lulav-gyűrű, néhány por és keméa. Előkelők vagytok, mert jómkippur előnapján lócára fektüztök, hogy a besz-din sámesz megszizzjazzon benneteket. Per-

sze ez nem fáj, titokban élvezitek is, mert azt mondják: Lám, mégis csak nagy chaszid ez a Reb Lájzer, ha a „málkesz”-re is sulyt fektet. Ennek a szokásnak pontosan annyi az erkölcsi értéke, mint annak a másik szokásnak, hogy eladjátok a chómect a mikve kazánfü-tőjének és nyolc napon át ő rendelkezik a sighet-i zsidók vagyona fölött... Egy életen át azon vitatkoztok, hogy ez a csodarabbi nagyobb-e, vagy a másik s most azon töritek a fejeteket, hogy ha beáll a szakadás, vajjon ászzerolják-e a rebincsikokat, vagy nem, vajjon fel-apritják-e őket a másvilágon, hogy hatalmas bogrács-üstökben gulyást főzzenek belőlük az ördögök számára, vagy pedig ott is el fogják foglalni az egész mizrach-falat, mint a „káhániser beszemedres”-ben...

A sighet-i talmud-tóra imaház látogatói, a jámbor, egyszerű zsidók, kiknek lelke tele volt mesékkel és csodálatokkal, akik látták az égő csipkebokrokat, a világitó cherubokat és a titokzatos, nagyszakállú öreg szenteket — nos, ezek a kis sighet-i zsidók az első pillanatban arra gondoltak, hogy Hers Lájbj megbolondult. Azután arra gondoltak, hogy Galiciában megromlott és „megkozmasodott a főztje”. Hogyan következik be az ilyesmi ebben a korban? — tették fel magukban a kérdést. Csodálkoztak azon, hogy azok a galíciai „apikoj-reszok” nem veszik észre, mennyi szépség és poézis lakozik a zsidó tradícióban. Azután kezdtek szegyelni a dolgot. Szörnyen restelték, hogy az ő fülük ilyesmit halott. Lesütötték a szemüket és szavuk ajkukra fagyott. Az öregek elhúzódtak és úgy kullogtak el a beszemedresből, mint a megvert kutyák. A fiatalok tanácstalannul állottak Hers Lájbj körül, nem tudták mit-évők legyenek.

Reb Pinches Bacher törte meg újra a csendet: — Azt hiszem — mondotta még mindig higgadtan, hogy a lakodalmak mámorea még nem szállt ki a fejedből. Különbem nem tételezném fel rólad, hogy vétkeznél. Talán elfelejtetted, Hers Lájbj, mit tanítanak bölcsenink: „minhig jiszruél tairu”, hogy a zsidó szokás a tan szentségese erejével bír?

Hers Lájbj nekihevílt. Ha elindítja a mozgalmat, nem hagyja magát letörni — ez volt a jelszó, amit buszszáskor a galíciai maszkilok lelkére kötöttek. Ugy törtek fel belőle a szavak, mint a háborgó kráter szájából a tüzes, megsemmisítő láva.

— Ti azt hiszitek persze — mondta magából kikelve, — hogy én eretnekséget prédikálok. De épp olyan eretnekség volt az, amit Ábrahám ősatya csinált, amikor apja báványait lerombolta. Az öreg Terach bonyára dorgálta fiát és így siránkozott: „Drága Ávrumele, ne tégy szerencsétlenné, mit akarsz ezekkel az új eszmékkel, nézd, a város csak rólad beszél, azt mondják, hogy apikojresz vagy. Nem fogsz tudni, egy rendes partit csinálni, ki is adná hozzád a lányát? Drága Ávrumele, térj végre észhez és ne hozz szegyet édesapád ősz fejére!” Hogy mit szót ehhez Ábrahám, azt ti nagyon jól tudjátok. Az egyistenben való hite kristálytisza és világos volt s tudta, hogy az eszme terjesztésénél nem szabad tekintettel lennie az öregekre és nem szabad tisztelni az apákat. Ő meggyőződött arról, hogy az egyik butaság nagyobb, mint a másik s hogy az öregek világa csupa mesékből, álmokból, halottakból, varázslatokból, kvitlikből, keméákból, dibbukokból, ördögökből, csodatevésekből és sófárhangokból áll. Amikor döntenie kellett, inkább megbecsülte józan eszét Isten nemes ajándékát, mint az öregek tévhitét.

Mialatt Hers Lájbj beszélt, a hallgatók lassan kismopolyogtak. Hers Lájbjot elragadta a lelkesedés és nem vette észre, hogy magára maradt. Amikor befejezte beszédét, körülnézett, szavainak szokásos hatását kereste, de csak két szempár bamba tekintetével találkozott. Csak két gyermek maradt mellette s ezek a gyermekek tudatlan kíváncsisággal hallgatták végig. Hers Lájbj rossz stratégiának bizonyult a haszkala-fronton. Egy hatalmas, széles és átfogó programot, melytől sorsdöntő fordulatot várt, egy imádkozás-utáni beszemedres diskurzus szodoma-ágyába akart kényszeríteni.

Pontosan az ellenkezőjét érte el annak, amit akart. Még látta, hogy egy öreg zsidó, aki az egész idő alatt zsoltárokat mormolt egy sarokban, kiment az imaházból és kiköpött.

A sighet-i zsidók tréfacsinálója még egyszer körül-nézett, azután szomorúan ment haza.

Délután már az egész város tudta, hogy Hers Lájbj márseliki rossz utra tért és istenkáromló lett. A rabbi párti bölcsékből még aznap délután egy bíróság-féle alakult, a bíróság kihallgatott tanukat és igyekezett Hers Lájbj beszédét rekonstruálni.

Hers Lájbj másnap levelet írt Kolomeába, Silberbusch doktor címére és erről a tanukihallgatásról a következőket írja:

„Sigheten máchljake van, a sötétség tartja nagy

A Molnár és Moser
kölniviz
Legtartósabb illat! Üdítő hatás!

nászat. Tegnap délután összeült a Szinhedrion vészbiro-sága, hogy bizonyos kijelentéseim miatt ítéletet mondjon fölöttem. Különös megiszteltetés ért, hogy vádlóm között a „jécer-hore”, illetve a Sátán maga is helyet foglalt. (A Sátán nyilván a chaszid párthoz tartozik, különben miért settenkedne állandóan a caddikok körött...?) Engem nem idéztek be, csak a vád tanuit hallgatták ki. Az volt ellenem a vád, hogy a talmud-tóra imaházban lázitottam a vallás ellen. De nem is ez a lényeges, mert felsorolták ott összes bűneimet, amiket elkövettem attól a naptól kezdve, ahogy a világra jöttem. Sok a bűnöm, töméntelen, szinte meg se lehet őket számolni. Hogy mik ezek a bűnök? Hát az egyik tanu szerint kijelentettem, hogy nem hiszem, miszerint a sófárból angyalok bujnak ki, mert tul szüknek találok a lyukat... Bűnül rótták fel nekem, hogy négy esztendeje nem voltam „táslecht dobní”, hogy tizenhat év óta nem mondom a sófárfuvás előtti „jehirucanjnokat”, hogy a széder-estéhez nem eszem „smire-máceszt” és hogy purimkor nem iszom magam tökrészegre, hogy előírás szerint ne tudjam mi a különbség „urir humon és burich mordche” között. (Ez utóbbi aljas rágalom, mert végeredményben miért tennék éppem a purimmal kivételt? Miért mondják rólam „á gánc juhr siker — pírem nichter”? Hogy az „urir humon és burich mordche” között mégis tudom a különbséget, az csak leg-feljebb az én pechem...) Hitközségünk derék elnökének a veje azt állította, hogy az esztendő két kritikus éjszaka-ját, a svieszi és hajásno-rábói éjszakákat átalszom. Egy komolyabb tanu azt vallotta, hogy látta, amikor le-vágtam a körmöm, nem tettem oda két kis fadarabkát tanunak, s amikor kérdőre vont, azt mondtam, hogy szer-eimém, ha visszaküldenék a másvilágról, hogy szed-jem össze körömmaradékaimat. A hosszú bünlajstrom-ban felsorolták még, hogy szombat reggel a „szedre-má-verolánsá” nem mondom „senájim mikru vecchod tár-gim-ot, hanem mindenki előtt kijelentettem, hogy aki át-veszi a Szentírást egy jó kommentárral, az is eleget tett kötelességének. Valaki azt vallotta, miszerint tudomás-a van arról, hogy ebben az évben nem „slugoltam kápu-resz”-t, mert nem találtam kedvemre való hóféhér színű fajakast, más állatot még nem találtam elég méltónak arra, hogy terfíja az én összes bűneimet. A vallomás elhangzása után a bíróság tagjai kijelentették, hogy ezt az esetet a fehér kakással nem hiszik el rólam, bizo-nyára csak bencegni akartam. Röviden: kisütötték ró-lam, hogy már majdnem nem is vagyok zsidó. Meghoz-ták az ítéletet, mely szerint „most már tudja meg min-denki, akinek szívében istenfélelem lakozik, hogy Hers Lájbjbal, az eretnekkel szemben mi a kötelessége”. A gyertya és a sófár elmaradt. O, Spinoza és Acosta, hogy irigyellek benneteket: mennyivel figyelmesebbek voltak az amsterdami rabbinusok, bezegg titeket komolyabb szertartással intéztek el... Igen, a tárgyalások után a tanuk közül valaki már azt is tudta, hogy mi fog velem történni a tulvilágon. (Az illető bizonyára „hinerplet”-ben feküdt, álmokországban szenvedett, onnan tudja olyan jól a dolgokat. Szegény nagyanyám ugyanis azt szokta nekem mesélni, hogy aki „hinerplet”-be fekszik, annak szabad bemenete van az egekbe, az őrtálló angya-lok nem zavarhatják, nem állhatják el az utját s ami-kor felébred a „hinerplet”-ből, mindenre emlékszik. Ez különben logikus is, mert különben honnan tudnánk, hogy például milyen nagy a Pokol? Hány ajtója van? Honnan tudnánk, hogy miképpen viselkedik a Pokol sá-mesze delikvenseivel szemben? Honnan tudnánk olyan pontosan, hogy azokat az asszonyokat, akik kivágott ruhában járnak és ezáltal sok férfit bűmbe ejtenek, mel-lüknl fogva akasztják fel és azokat az asszonyokat, akik saját haját viselnek, hajuknál fogva akasztják fel...?) Hogy mi fog történni velem és családommal ezen a világon, az inkább aggaszt. Ezek az emberek ösz-szefogtak ellenem. A hangulat nagyon ideges. Már szin-te bánom, hogy így kezdtem. Felbőszítettem a társasá-got. Kár...

(Folytatjuk)

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

Palesztina és a hatodik internacionális „tudományos gazdasági” kongresszus

A WIZO, mint a kongresszus résztvevője

A hatodik internacionális tudományos gazdasági kongresszus, melyet e hét elején Londonban a Westminster, Central Hall-ban Kent hercege nyitott meg, háztartási szekciójában a palesztinai háztartásvezetés problémáját is tárgyalták. A megvitatásra kerülő téma következőképpen volt megszövegezve: „Milyen mértékben gyakorolhat hatást a tudományos háztartásvezetés az életstandard emelésére?”

A Wizo, amely tudvaleg a háztartási nevelést egyik főprogramjává tette ki és amelynek telavivi háztartási iskolája egész Palesztina gazdasági nevelésének központját képezi, szintén meglett hiva erre a kongresszusra. Dr Vera Weizmann, Romana Goodman, a Wizo londoni Executívájának tagjai képviselték a Wizot. Ezenkívül Henrietta Irwell, valamint Hanna Meisel-Schochat, aki ezzel be is fejezte angliai tanulmányútját, vet-

tek részt a különböző üléseken. A Wizo nevében rendkívül érdekes és tanulságos tudományos munkát nyújtottak be a kongresszus elé a mai palesztinai háztartásvezetésről, dr Erna Mayer és Miriam Servietnik.

Ezt a tanulmányt, mely a legújabb palesztinai kísérletezések alapján és Rebecca D. Sieff (Anglia) segítségével készült, osztotta ki a kongresszus külön lenyomatban összes résztvevőnek, mint a háztartásvezetési szekció vitáját képező alapanyagot. Sieffné a kongresszus szórakoztató programjának egy részét is ellátta, amennyiben a fogadtatásoknál, melyet a delegátusok tiszteletére rendeztek, mint vendéglátó működött. A Moacat Hapacot, amely a Wizohoz tartozik, kiküldte Clona Katinskyt, a Wizo egyik vándortanítóját a kongresszusra, mint a Wizo képviselőjét.

A BETALFAI GYERMEKFAJU

Hét éve annak, hogy Bet-Alfában, a „Hasomer Hacair”, „Chefi Ba” és „Tel Josef” kibbucok a közösségi iskolát megalapították. A közösségben 50–60 gyermek, fiúk és lányok, 7–17 éves életkorig és 6–8 nevelő él. A gyermekek saját fabarakaikban laknak. Konyha, élelmiszerkamra, közös étkező, három tanulószoba, egy könyvtár és olvasóterem, áll rendelkezésükre. Gilboa hegyén, szőlőpalánták között fiatal füge és olajfa-ültetvények vannak, eukalyptus faiskola, amelyek ültetésében a gyermekek részt vettek, lábaink alatt a széles völgy, keletre a transzjordániai hegyek ezüst fátyolba takarva, nyugaton egy sor újzsídó telep. Botanikus kert, udvarán gyümölcs és dísz növény fajták, a gyermekek ültették és ápolják. Saját veteményeskert, egymást felváltó dolgozó gyerekcsoportokkal, látja el a konyhát a szükséges veteményekkel. Végül a telep nagy gazdasági üzemét látjuk, ahol a gyerekek a mezőgazdasági munkát sajátítják el.

A gyermekek életét és működését háromirányban fogjuk megvilágítani: munka, kulturális és társadalmi szempontból.

A munka

Hogyan oszlik meg a munka a gyermek közösségben?

Kétféle munka van: házkörüli, amely a napi szükségletek fedezésére szolgál és pedig konyhamunka, az élelmiszerek beszerzése, az udvar és a közös termek rendbentartása, az egészségügyi munkák, ruhamosás, tisztítás, új ruhák készítése stb. Mindezeket „házi munkának” nevezzük s a gyerekek tanítóink segítségével maguk végzik. Ez a munka társadalmi kötelezettség, amelyben minden gyermek osztozik, két-három hónapot évente a gyermek házimunkában tölt. A munkában egyenlően vesznek részt fiúk és lányok, akik munkájukért a közösségnek felelősek s annak bírálatát viselniük kell. A munka kapcsán felmerülő minden problémát az egyes csoportok (beosztás szerint) beszélnek meg. Ha az egyes csoportok, vagy munkaágak nem tudnak valamilyen kérdést megfelelően megoldani, kerül az ügy az iskolaközösség elé.

Tulajdonképpen mezőgazdaság és ipari

szakmunkára a gyermeket csak 13. életévében jelölik, amikor is szabadon választja azt a szakmát, amihez hajlamot érez. Korábbi éveiben alkalmat adtak arra, hogy felületesen minden munkát megismerjen kitünő tanító vezetése alatt, (rendszerint mezőgazdasági munkáról van szó), amelyhez mellékszakul valamilyen ipari foglalkozást választanak.

A munka szervezése a gyermekek kizárólagos joga. A munkavezetőcsoport, három az iskolaközösség által választott gyermekből áll, — amelyhez a szakcsoport egy bizalmi embere csatlakozik — rendszeresen megtárgyalja a munkarendet. Minden este összegyűlnek, hogy a munkát a következő napra beosszák. Hetenként egyszer általános megbeszélést és beszámolót tartanak.

Szakmunkacsoportok is vannak: a gyermekek, akik konyhakertészetet tanulnak, külön csoportot képeznek: ezek a kerti munkáért felelősek, munkájukról ha vonként egyszer számolnak be. A beszámolót rajzokkal, tervekkel, diagrammokkal kísérik és a praktikus munkát elméletileg világítják meg. A csoport elméleti szakoktatásban részesül. A „Kulturcsoport” pld. átvette a nagy mezőgazdaságok teje zsirtartalmának tudományos kontrollját. A földművelő és más csoport hasonló munkákat végez.

A telepi gazdaságon kívül a gyermekközösségnek külön munka állama van magángazdaság formájában.

Ez veteményes kertből (5–6 dunam), mezőgazdasági kísérleti állomásból (4 dunam), dísznövényültetvényből (20 dunam), botanikus kertből (3 dunam) áll. Veteményes kertjük valóságos mintagazdaság. Közvetlen összeköttetésben áll a palesztinai cionista Executive központi mezőgazdasági kísérleti állomásával, kísérletezik különböző főzélékfélék meghonosításával. A munka menetéről pontos feljegyzéseket készítenek és a tudományos eredményeket minden évben megvizsgálják. Nyáron egy még nagyobb földterületet kapnak (100 dunam) nyári veteményekkel való kísérletezésre (kukorica, stb.) 9–13 éves korig naponta három

órát, 14 életévüktől kezdve naponta 5 órát dolgoznak.

Az oktatás megfelelő órákra szorítkozik. Az új életfeltételeknek megfelelően specifikus képzésre van szükség.

Az iskola első évében az oktatás két részre oszlott: 1. Kötelező órák. 2. Szabad oktatás. A kötelező órákon minden gyermek részt vett és elsajátította a héber nyelv, irodalom, történelem, természettudományok és számtan alapvető ismereteit. Emellett számtalan kurzus volt, a tudomány minden ágával foglalkozó, amely a gyermekek szabadon választhattak. A kurzus célja a gyermekek számára érdeklődésük irányára szerint szabad tanulmányok és tudományos kutatások lehetővé tétele. A természet- és elvont tudományok területén kívül speciális szakoktatást, idegen nyelvek tanulását művészi oktatásokat (plasztikus és ritmikus tánc, rajz, ének stb.) nyújtott a kurzus. Az első évvégi megbeszélésen azonban a gyerekek főlegesen nyilvánították a kettős oktatást, helyette a természeti és elvont tudományos problémákat tanítóikkal egyetértésben egész évre felosztották. A gyermek kiválasztotta a problemakomplexumot, amivel foglalkozni akart (Keroprobleme), eszerint osztották fel az anyagot. Egy-egy probléma kidolgozása 1–2 hétig tartott, természetesen ez az időtartam nem volt kötött határidő s amennyiben hosszabb időt igényel az anyag összegyűjtése, kitolódott. A gyermekek dolgozzák fel a választott témát, olvasnak hozzá, irnak, rajzolnak, statisztikai munkát végeznek, megfelelő kutatásokat eszközölnék. Minden gyermek önállóan dolgozik, ha a csoporttéma keretén belül is, minden munka a tanítók baráti segítségével történik.

A munkáról minden hét végén beszámoló van, amit a csoport tagjai meghallgatnak, kérdéseket állítanak fel és összehasonlítják eredményeiket (munkateljesítményeiket). A csoport minden egyes tagjának beszámolója összegyűjtik, az így nyert anyagot rendezik és ezzel a témát összefoglalják. A beszámoló és megbeszélések néha 10–14 napig is eltartanak. Miután a problémát a csoport saját keretén belül megfelelően megoldotta, két-három gyermeket választanak maguk közül, akik az egész iskolaközösség előtt a munka eredményéről számot adnak.

Társadalmi élet

A gyermekek két nagy csoportban élnek: a kisgyermekcsoportban és a tulajdonképpeni iskola-közösségben. Az elsőhöz tartoznak a 6–8 éves gyerekek, ezek különálló egységet képeznek, saját törvényei, napi és munkabeosztásuk és külön nevelőik vannak. Kor szerint kis csoportokra oszlanak nevelő vezetésevel. Társas életük mégis közös. Közös játékok, ünnepek és oktatások tartják össze őket. A nagyobb gyerekek segítenek a kisebbeknek mindenben. 11 éves életkorától a kisgyermek részvevőnek vendégként a nagyok megbeszélésén, hogy későbbi életformájukat megismerhessék.

A tulajdonképpeni iskolaközösségbe 13 éves életkorától tartozik a gyermek. Az iskolaközösség (nagyobb gyermekek, tanítók) képezi a tulajdonképpeni vezetőséget. A vezetőségek ez a formája a munkástelepek kollektív vezetését mintázza. Az iskolaközösség gondoskodik mindenről és felelős mindenért. Nincs választott vezetősége, komité, stb. formájába. A tanítóknak ugyanolyan jogaik vannak, mint a gyermekeknek. Külön tanügyi üléseket tartanak ugyan, de arra az iskolaközösség minden tagja eljárhat.

Arról is gondoskodunk, hogy az iskola közösség gyűlésein minden problémát annyi ideig tárgyaljanak — néha napokig is eltart egy ilyen tárgyalás — amíg teljes egyetértéssel közös megoldást találhatnak, míg az egész gyűlés a megoldás igazságáról meg van győződve.

A gyermekek egymás között ügyeiket is itt rendezik. Társaikat, ha helytelenül viselkedtek meggyőzni igyekeznek arról, hogy tetteik igazságtalan és a közösségnek ártanak vele, ráveszik, hogy jövőben másképp viselkedjenek. Az egymás közötti megbeszélésnek ilyen módzatainál főlegesen külön bíróságot alakítani. Az iskolaközösség egyetemlegesen az egyetlen bíróság, amely tagjai viselkedéséért és magartatásáért felelős s amelynek minden gyermek elszámolással tartozik.

Vannak ezenkívül általános társadalmi, vagy személyi jellegű kérdések, amelyek a megbeszéléseknél felvetődnek. Az iskolaközösség minden tagjának joga van ilyen kérdéseket felvetni. Egy az étkezőben függő ivre feljegyzik a kérdéseket, amelyeket fontosnak tartanak, ezzel aztán a legközelebbi összejövetelen foglalkoznak. Néha a felnőttek vetnek fel kérdéseket, ezekkel is a gyűlés foglalkozik.

Igy fejlődött ki az iskolaközösség anélkül, hogy a régi rendszerre és törvényre lett volna szüksége. Naponta jelölte ki önmaga számára élő törvényeit, erkölceit és szokásait.

Az iskolaközösség tradicionális pészachünnepet rendez évről-évre egy közel hegytetőn, amely természetes színpadul kialakított. Színjáték a hegyek között holdfényben, fákvilágítással, felnőtt és gyermekszereplőkkel, kórusénekek és ritmikus táncok voltak az ünnep programja. Felnőtt telepek és az ország legátavolabb részéből érkező vendégek, akiknek szokásává vált a pészachünnepet Beth-Alfában eltölteni. A sziklákon és köveken a „színpad” körül. Az iskolaközösségben sok rögtönzött ünnep volt, énekeltek, táncoltak, felolvastak itt-ott képfelállítást rendeztek. A dalok, amelyek a közösség aktuális problémáit énekelik meg szép, díszes rámkámban függnek falon a gyermekek nagy gaudiumára. Felvassák az ünnepre készült újságot. A mi zsidó hiányzik csak. Mai napig sem tudtam semmit sem tenni ebben a tekintetben, meg sem hozzáértő nevelőnk, sem hangszertudomány nem volt.

(Beth-Alfa)

M. Goldscheider

WIZO-HIREK

Jung-Wizo munka Baiamaren. A baiamarei Jung Wizo-csoport, mely egyike a legagilisabb J. W. csoportoknak, legutóbbi összejövetelein az aktuális, erdélyi cionista eseményekkel foglalkozott. Az elnöknő ismertette a sékelakció eredményét és felolvasta a központ levelét, mely a budget emelésére kérte fel a csoportot. A csoport a központ kérdésének készességeleget tett. Elhatározták egy Herzl-Bialik ünnepély megrendezését, majd referál az elnöknek a Jung Wizo nyaraltatási akciójáról, mely Baarbat szeb fűrdő helyen lesz megtartva. A baiamarei Z. N. Sz. helyi csoport munkájáról is referál az elnök és ismerteti a lányokkal az építendő héber kulturház tervét. A csoport örömmel veszi tudomásul, hogy dr R. Klompus városunkban fog tartózkodni és elhatározzák, hogy dr Klompus előadásának keretében egy fagyfaltestéltagnak rendezni.

Uj Wizo-csoport alakult Crasnán. A hét egy újabb Wizo-csoport megalakulásáról számolhatunk be. Crasnán Kertés Mártonné, a cluji Wizo agilis tagja, megalakította a Wizot, melynek a következő vezetősége van: Elnök: Dr Berger Salomonné, alelnökök: dr Pál Aladárné és Löblé Lázárné, pénztárnok: Legmann J. kabné, ellenőr: Rotschild Sándorné, titkárok: Klein Béláné és Blau Lili. Kulturális zottsági elnök dr Pál Aladárné. A fiatal csoport igen nagy ambícióval indul nek a munkának és minden remény megvárta, hogy szép eredményeket fog elérni.

Bu
rádiomos

Az Országos Z
Tagozat
Str. Saguna 7 sz. al
hétfőn, f. hó 29-én
dr Struhl Aron

— Antiszemita diák
Curtea de Argesben.
A curtea de argesi r
története Iosifescu Mit
és egyik bucuresti is
pentru Tara (minde
antiszemita szervezet
selték.

— A korondi kettes
gyűlés a nagygyűlés
A két évvel ezelőti
raiongyűlésnek masod
ruit ma sor a targum
szerint Fodor Ferenc
sege, a 30 éves Simo
menyek között meggy
gazaag korondi mona
rajuk gyűjtötták a naz
A gyűlésség oka az
s ezer lejjel tartozta
ezt az összeget nem a
ocornau törvényszék l
Fodor Kerencei, mig
házat kapott. Fellege
egy a tábla elé. A mai
vedőgyved újabb tan
válogatás érdekében. A
zonyitást és ezért ujab

— Ha fáradt és izga
szülés érzése kiozza
érzetben szenved, akk
éngyomorra egy
„Ferenc József” keser
szüneti az emésztési
kenti a mérges bélgáz
vértudósulokat. Az e
mainak több orvosta
olyan tüneteknél, mel
kező mérgek okoznak,
kitűnően bevállik.

— Ujra kineveztek B
misoarai városi mozgó
soaráról jelentik: A t
lenes bizottság egy kü
sen Löffler Géza dr al
alakt foglalkozott B
moziüggyatónak ujbo
vel. Mint ismeretes, B
igazgató perrel támad
nevezését. A bucurest
kinevezést meg is sem
varosi vezetőség ezé
Biraiescut ujbo kine
igazgatójává. Ez a mo
nes bizottság ülésén m

— Orvosi hír. Dr Gr
tanárséged szabadságá
deléselt bel- és gyermek
hűtő 3 (Bánffy-palota)

— Hat méter mag
festőmunkás. Tudósít
Foresta faüzemnél dolg
Sándor 60 éves festőm
lálós szerencsétlenség
rencsétlen ember hat m
álva megszédült és l
zuzódások következté
szerencsétlenség körü
ra megindították a hiv

— Az idegenellenőrz
cluji rendőrség mellett
őrző bizottság kéri azo
rokot, akik irataikat f
hivatalhoz beadták, jele
nál (Chestura Poliției
irataik átvétele végett.

Budapest

rádiumos csodás gyógyfürdőiben

**visszanyerheti
egészségét, ifju-
ságát, életkedvét.
Fürdőkrak egész
éven át. Általán
(pausz) gyógy-
kurák**

390.— pengős egységáron háromhetes gyógykúra végezhető a három leg-
előkelőbb és legmodernebbül felszerelt gyógyszállóban (Szent Gellért, Szent
Margitsziget és Szent Lukácsfürdő), vagy a gyönyörű fekvésű Sv. bhegyi
Szanatóriumban (420 m. — A háromhetes gyógykúrában az összes gyógy-
tényezők bennfoglaltatnak: gyógyfürdők (iszapfürdők, pakkolások, stb.),
röntgen, quarz, diathermia, ultra-rövidsugarak, orvosi gyógykezelés, azon-
kívül teljes ellátás (diétás konyha) és az összes borralalók. Ingyenes
határátlépés, a magyar vonalakon (oda és vissza) 50 százalékos vasuti
kedvezmény. — Kisérők ugyanezen szolgáltatásokat 15 százalékos kedvez-
ménnyel, jegyfűzet alakjában kaphatják. — A gyönyörű világmetropolis-
ban, nagyszerűen szórakozhatók. — A pauszárában minden bennfoglaltat-
tik, amire egészsége helyreállításához szüksége van. Pontosan tudja
előre az összes költségeket. Jegyfűzetek az összes menetjegyirodáknak
kaphatók. Bővebb felvilágosítás Praxis Medici orvosi szaklap útján
(Timisoara, Eugen de Savoia 11.) és a Budapesti Központi Gyógy- és
Üdülöhelyi Bizottság V., Vigadó-tér 3.

HIREK

Az Országos Zsidó Párt Cluj-i Tagozatának

Str. Saguna 7 sz. alatti jogvédő irodájában
hétfőn, f. hó 29-én délelőtt 1—2 óra között
dr. Struhl Aron tart inspekción.

— Antiszemita diákokat tartóztattak le
Curtea de Argesben. Bucurestiből jelentik:
A curtea de argesi rendőrség tegnap letar-
toztatta Iosifescu Mitu diákot, annak hugát
és egyik bucaresti ismerősét, mert a Totul
pentru Tara (mindent az országért) nevű
antiszemita szervezet zöld egyenruháját vis-
selték.

— A korondi keitos radiogynkosságot
gyűlölettel tárgyalják. Budapesti jelentik:
A két évvel ezelőtört korondi keitos
radiogynkosságot masocokú tárgyalására ke-
rult ma sor a tárgyalásra. A vádat
szerint Fodor Ferenc 43 éves gazda és te-
sege, a 30 éves Simo Anna porzamas körü-
menyek között meggyilkolták. Fodor Ferenc
gazdag korondi momart és feleségét, majd
rajuk gyujtottak a nazat, amely porra eget.
A gynkosság oka az volt, hogy a tetesek
8 ezer lejtel tartoztak az alozatoknak és
ezt az összeget nem akarták megadni. Az
ozornau törvenyszek 10 evi fegynazra itelte
Fodor Kerencei, míg felesége natevi legy-
bázat kapott. Fellebbezés folytán került az
ügy a tábla elé. A mai tárgyalason dr. Baciu
vedőgyűved újabb tanuk kinnalgtasát kérte
védenői érdekében. A tábla erendelte a bi-
zonyítást és ezért újabb tárgyalást tűzött ki.

— Ha fáradt és izgatott, ha a hasban fe-
szülés érzése kinozza és gyakori félelem-
ezetben szenved, akkor igyek reggelenként
égyomorra egy pohár természetes
„Ferenc József” keserűvizet, mert ez meg-
szünteti az emésztési zavarok okait, csök-
kenti a mérges belgázfejlődést és elhárítja a
vértudulásokat. Az emésztőszervek bántal-
mainak több orvostanára elismeri, hogy
olyan tüneteknél, melyeket a bélben kelet-
kező mérgek okoznak, a Ferenc József víz
kitünően beválik.

— Újra kinevezték Biraiescu Georget a ti-
misoarai városi mozgó igazgatójának. Timi-
soaráról jelentik: A timisoarai városi ideig-
lenes bizottság egy külön összehívott gyűlé-
sén Löffler Géza dr. alpolgármester elnöke-
lete alatt foglalkozott Biraiescu George városi
mozgigazgatónak újabb kinevezése ügyé-
vel. Mint ismeretes, Pop Ámos volt mozi-
igazgató perrel támada meg Biraiescu ki-
nevezését. A bucaresti revizios bizottság a
kinevezést meg is semmisítette. A timisoarai
városi vezetőség ezért elhatározta, hogy
Biraiescu újabb kinevezik a városi mozi
igazgatójává. Ez a most megtartott ideigle-
nes bizottság ülésén meg is történt.

— Orvosi hír. Dr. Grünwald Ernő klinikai
tanárségét szabadságáról hazaérkezett, ren-
delését bel- és gyermekbetegnek Str. Vlă-
huță 3 (Bánffy-palota) alatt folytatja.

— Hat méter magasból lezuhant egy
festőmunkás. Tudósítónk jelenti: A reghini
Foresta faüzemnél dolgozott napok óta Perl
Sándor 60 éves festőmunkás, aki tegnap ha-
lálal szerencsétlenség áldozata lett. A sze-
rencsétlen ember hat méter magas állványon
álva megszédült és lezuhant a földre. A
zuhanások következtében szörnyethalt. A
szerencsétlenség körülményeinek tisztázásá-
ra megindították a hivatalos vizsgálatot.

— Az idegenellenőrző hivatal felhívása. A
cluj-i rendőrség mellett működő idegenellen-
őrző bizottság kéri azon idegen állampolgá-
rokat, akik irataikat felülvizsgálás végett a
hivatalhoz beadták, jelentkezzenek a hivatal-
nál (Chestura Poliției Biroul de Siguranță)
irataik átvétele végett.

— Nem lépnek sztrájkba a vasuti munká-
sok. Bucurestiből jelentik: A CFR munká-
sai, akik elhatározták, hogy július 25-én
sztrájkba lépnek, lemondottak ezen szándé-
kukról, miután a CFR igazgatósága megsza-
vata a kért prémiumokat.

— Százötven amerikai rabot deportálnak,
hogy megszabaduljanak tőlük. Washington-
ból jelentik: Roosevelt elnök 150 rab bünte-
tését deportálásra változtatta, hogy eltávo-
líthatók legyenek az Egyesült Államok teri-
letéről. Ezáltal 52.000 dollár megtakarítást
eszközöl a kormány. A deportálásra ítélték
nagy része olasz, azonban csak az illető or-
szág hozzájárulásával lehet őket hazatolon-
colni.

— Fuzionáltak a jugoszláv ellenzéki pár-
tok. Belgrádból jelentik: A Pravda jelenti,
hogy a Sztanojevics, Korosetz- és Spaho-
pártok közti fuzió befejezett tény. Sztano-
jevics lesz az új párt elnöke, míg Korosetz
és Spaho alelnöke.

— Agrárreform Spanyolországban. Mad-
ridból jelentik: A cortex elfogadta az agrár-
reformjavaslatot, amely kisajátított földeket
oszt szét a földmunkások között. A cortex
ezután szünetet vett ki magának.

— Újra sztrájkolnak a londoni autőveze-
tők. Londonból jelentik: Újból 500 autővezető
és kalauz lépett sztrájkba. A közlekedési
szindikátus közlése szerint a sztrájkot a
kommunista párt készítette elő.

A timisoarai Zsidó fiúliceum, leánygimnázium és fiú felső kereskedelmi iskola

nyilvános joguk. A fiú tanulók a leg-
előnyösebben eme zsidó iskolákkal kap-
csolatos

kóser internátusban

helyezhetők el. Komoly érdeklődőknek
prospektust és kimerítő felvilágosítást
azonnal küld az igazgatóság.

— Újra tanulmányozzák a dunai paktum
tervét. Rómából jelentik: A lapok közlik azt
a megnem erősített hírt, hogy a dunai pak-
tum tervét a napokban az érdekelte államok
újabb tanulmányozás alá vették.

— Tegnap megkezdte munkálatait a
brüsszeli interparlamentáris konferencia.
Brüsszélből jelentik: Az interparlamentá-
ris konferencia tegnap megkezdte munká-
latait. Carton de Wiart-elnök, Saveanu
román kamarai elnököt alelnökké választ-
ták. A megnyitón ülésen felszólaltak
Hymans belga miniszter, Marcel Roustan
francia miniszter és N. Saveanu, aki hosz-
szu beszédet tartott általános tetszés kö-
zepette. Az összes szónokok kiemelték a
konferencia fontosságát, szerepét a parla-
mentarizmus fenntartásában és a béke ér-
dekében, a népek együttműködése által.

— A Times nem tartja aktuálisnak a
Habsburg-restaurációt. Londonból jelen-
tik: A Times foglalkozva az ausztriai
helyzettel, nem tartja aktuálisnak a res-
taurációt, de felveti a kérdést, veszélyes
lenne-e a restauráció a békére nézve, ille-
ve veszélyesebb lenne-e, mint Ausztria
függetlenségének egy idegen fegyveres
hatalom által való biztosítása? A Reuter-
ügynökség értesülése szerint több osztrák
tartományban Habsburg-ellenes mozgalom
kapott lábra, amely — az ügynökség sze-
rint — nem volna lehetséges a kormány
tudta nélkül.

— A fasizmus előretörésének ügyét tár-
gyalja a harmadik internacionálé kongressz-
usa. Párizsból jelentik: Moszkvai jelentés
szerint a harmadik internacionálé kongressz-
usa tárgyalja a fasizmus előretörésének
ügyét, a kommunista internacionálé felada-
it a hódító báhorukkal kapcsolatban és a
szakszervezetek egységes arcvonala megte-
remtésének lehetőségét.

— Építőipari sztrájk Budapesten. Buda-
pestről jelentik: Az építőipari sztrájk még
tart a világbajnoki főiskolai versen-
yekre épülő BEAC stádion építési munká-
latai is szünetelnek. A szociáldemokrata párt
intervenciójára szombaton újra felveszik a
munkát és pedig 3-szoros munkáltszámmal
és a sztrájk befejezéséig minden munkadíj-
megtérítést nélkül, hogy a munkások augusz-
tus 10-ig, a versenyek megnyitásáig elkészül-
jenek.

— Tompa Béla bucsuja. Augusztus hó 6-án
a „Capitol”-mozgóban bucsuzik, 15 év küz-
delmes művészi értékben páratlan mult után.
Tompa Béla, a cluj-i Magyar Színház tagja.
Sokat hangoztatjuk ezt a bucsuelőadást,
amely egyben a művész 25 éves színészi ju-
bileuma is, hogy a szokatlan hely, amikor egy
ilyen közkezdvelt művész végleg eltávozik
Clujról, figyelmen kívül ne maradjon. Az bi-
zonyos, hogy azok akiket ragyogó humorá-
val napról-napra új kabinet-alakításával
gyönyörködött, el fognak menni erre a
bucsuelőadásra, de ma, amikor minden em-
ber úzi hajtja az életet, talán nem veszi
figyelembe, hogy a művész nem ott bucsu-
zatik el attól a közönségtől, amely közönség-
nek éveken át szórakoztató, gondoldója volt
és a megjelent figyelmeztető hirdetések is
valahogyan üresen hangzanak, valahogyan
nem adják meg azt az ünnepi keretet, amit
megérdemelve egy ilyen művész aki élete leg-
szébb éveit töltötte el itt közöttünk! A je-
gyek a „Capitol”-mozgó pénztáránál már
kaphatók a délutáni órákban. A műsor ke-
tén, mert a kis helyen, ami az előadókknak
rendelkezésére áll, darabot nem igen lehet
játszani, az összes román és magyar művé-
szek résztvesznek. Tompa Béla és fia, aki új
ígérete a magyar színészetnek, kedves revü-
szerű ötlettel régi és új szerepeiből, hol mint
bonviván, hol mint kómikus fog szemelvé-
nyeket előadni, valóságos Frizzól tökéletes-
séggel. Az érdeklődés nagyon melegen indul
meg, hiszen mindenki el akar bucsuzni ke-
dvenetől, azonban mivel a Capitol nézőtere
kicsiny ilyen eseményekhez, ajánlatos jó elő-
re gondoskodni jegyekről.

Rónaszék (Costiui) gyógy- fürdőn 40 százalékos kedvezményt kapnak az Uj Kelet előfizetői

Az Uj Kelet kiadóhivatala és a mara-
muresi Astra-között a napokban megállá-
podás jött létre, melynek értelmében az
Uj Kelet előfizetői Rónaszék (Costiui)
gyógyfürdőn kivételes kedvezményben rés-
zesülnek. A megállapodás értelmében az
Uj Kelet előfizetői az összes fürdőjegyek
árából 40 százalékos kedvezményt kapnak.
A CFR 50 százalékos kedvezményt ad a
costiui nyaralóknak. Az ellátás hihetle-
nül olcsó, ugyszintén a lakások. A fürdőn
orth. kóser vendéglő is van. Az Uj Kelet
előfizetői a costiui kedvezmények miatt
forduljanak Schön Dezsőhöz, lapunk si-
gheti megbízottjához.

— Litvinov Marienbadba érkezett. Prágá-
ból jelentik: Litvinov orosz külügyi népbiztos
Marienbadba érkezett, ahol szabadságát tölti.
Kísérétében van több magasrangú szovjet-
személy, köztük Potemkin párizsi szovjet-
nagykövet.

— Megjavították a valea largai vasúthidat.
A valea largai hidat kijavították és hétfőn,
július 29-én az összes vonatok közlekedése
megindul a hidon keresztül. Lehet hogy már
ma, vasárnap megnyitják a forgalmat.

— A mexikói kormánycsapatok lefoglalták
a kommunisták nyolc repülőgépet. Mexikó-
ból jelentik: A szövetségi csapatok a Ta-
basco államban levő Villa Hermosában lefo-
glaltak 8 repülőgépet és számos gépfegyvert,
amelyek az ottani kommunista diktatura
csapataié voltak. A foglalás minden ellen-
állás nélkül történt meg.

— Északgörgörországba utazott restaurációs
kőrutra Kondylisz tábornok. Párisból jelen-
tik: A Matin közlése szerint Kondylisz görög
hadügyminiszter Északgörgörországba uta-
zott, ahol Venizelosznak, mint a legtöbb
forradalmi megmozdulás megmutatja, sok
híve van, hogy a helyszínen tanulmányozza
az ottani politikai helyzetet, különös tekint-
ettel a monarchia visszaállításának lehetősé-
gére. A hadügyminiszter ki akarja puhatozni
a hangulatot a hadsereg aktív tagjainak so-
rin kívül is.

— A Hetényi-est műsora. A július hó 29-
én, hétfőn megtartandó Hetényi-est teljes
műsora a következő: 1. Nyitány. Játsza a
Kolping Legényegylet fuvőzenekara. 2. Laci-
konyha. Énekes falusi történet, írta Török
Rezső. Szereplők: Réthelyi Ödön, V. Hegyi
Lili, Ihász Aladár, Dancsó György, Sándor
Andor, Csengeri Aladár. Az énekszámokat
Puskás Béla és zenekara kíséri. 3. Tánccal
Ihász Bandi. 4. Énekel Tátraí Viola. 5. Tánccal
Csengeri Aladár. 6. Pintér Eske szanzonekat
ad elő. 7. Karikaturák, rajzolja Guncser Nán-
dor. 8. Tánccal Salgó Jenő, volt Hetényi tanít-
vány, kíséri dr. Bródi Miklós. 9. Kék Duna
keringő, táncolja Oprescu Alice, kíséri Pus-
kás Béla és zenekara. 10. Tánccal Sándor Ban-
di, kíséri dr. Bródi Miklós. 11. Halász Lajos
magyar népdalokat énekel, saját zenekara ki-
sérétével. 12. Költeményeiből felolvas dr. P.
Jánossy Béla. 13. Klasszikus tánc, zenéje Cho-
pintól, táncolják Rimóczy Viola és Tusu Mo-
ravszky, a Román Opera tagjai, kíséri Bródy
Miklós. 14. Babits és Ady verset mond el
Ihász Klára. 15. Opera-áriákat énekel M.
Lévay Ilona, kíséri Sziszmann Rezső. 16. Ko-
vács György költeményeket ad elő. 17. Ruráli-
hungarica, Dohnányi Ernőtől. (Presto, Andan-
te, Molto vivace) hegedűn játsza Indig Alf-
réd, a világhírű hegedűművész, zongorán ki-
séri dr. Bródi Miklós. Ezután következik a
Limonádé ezredes című Harsányi-Vincze
operette II. felvonása, amelynek szereplői:
Hetényi Elemér, Ihász Klári, Vass Piri, Ko-
vács György, Csengeri Aladár, Sándor Andor,
Ihász Bandi, Salgó Jenő, Fekete Kató, Heté-
nyi magyar táncát és az énekeket Körösy
Dudus és zenekara kíséri. 18. Záróinduló. Já-
tsza a Kolping Legényegylet fuvőzenekara.

Hol föltli szabadságát?

Teljes kurát pauszárában elsőrangú ellátással csak az
**„EUROPA” Román Nemzeti Utazási
és Turisztikai irodáknál kaphat**

Fürdőszállodák saját kezelésben és pauszákura-szerződéses a következő fürdők-
ben: Buzias Carmen Sylva (Movila Tekeghiol), Episcopesti, Lacul Ghilcos (Ghilcos), Băile Herculane, Oena Sibului, Sovatin, Tusnad

Képviselők és kirendeltségek az ország összes nagyobb városaiban. Clujon az
„Economia” Piața Unirii 23 és „Hermes” Calea Regele Ferdinand 13.

egymás között ügyeiket
ársaikat, ha helytelenül
vőzni igyekeznek arról,
ságtalan és a közösség-
ráveszik, hogy jövőben
nek. Az egymás közötti
ben módozatainál fölös-
got alakítani. Az isko-
legesen az egyetlen bi-
viselkedésért és maga-
amelynek minden gyer-
tartozik.

ül általános társadalmi,
legű kérdések, amelyek
felvetődnek. Az isko-
tagjának joga van
elvetni. Egy az étkezé-
jegyzik a kérdéseket,
ak tartanak, ezzel az
összejövetelen foglal-
nőttek vetnek fel kér-
s a gyűlés foglalkozik.

z iskolaközösség anélkül,
erre és törvényre lett
ponta jelölte ki önmaga-
geit, erkölcsét és szoká-
t.

tradicionális pészachi
évről-évre egy közel
ermészetes szinpadul ki-
a hegyek között hold-
tással, felnőtt és gyer-
pusénekek és ritmikus
pnp programja. Felnőtt
zág legtávolabbi részébe
kiknek szokásává vált a
Beth-Alfában eltöltött
hőveken a „szinpad” kö-
össégben sok rögtönzőt
ek, táncoltak, felolvastak
pendeztek. A dalok, ama-
tuális problémáját ének-
s rámkában függnek
nagy gaudiumára. Fele-
készült újságot. A ma-
Mai napig sem tudtuk
ben a tekintetben, me-
főnk, sem hangszerül

M. Goldschel

HIREK

cu Baia Mare. A baia
soport, mely egyike
csoporthoz, legutóbb
az aktuális, erdélyi cí-
foglalkozott. Az elnö-
ekelakció eredményét
pont levél, mely
érte fel a csoportot.
kérésének készsége
arozták egy Herzi-
egrendezését, majd r-
Jung Wizo nyaralattat
Baarbat szeb fürdő-
va. A baia marei Z-
munkájáról is refer-
ti a lányokkal az ép-
ház tervét. A csop-
másul, hogy dr. R-
unkban fog tartozko-
hogy dr. Klompus-
ben egy fagylatestét

alakult Crasnán. A
o-csoport megalakul-
be. Crasnán Kertés-
Wizo agilis tagja, meg-
melynek a következők
nök: Dr. Berger Sala-
dr Pál Aladárné és
ztárnok: Legmann Ja-
schild Sándorné, titk-
és Blau Lili. Kultur-
Pál Aladárné. A fiata-
ambicióval indul nek-
nden remény megva-
dményeket fog elér-

